

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 27^ο | ΑΘΗΝΑΙ 15—30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1913 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1036

Η ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ

Μία επιστολή πρὸς τὸν Νέκερ γραμμένη ἀπὸ τὸν Diderot ἐγκλείει αὐτὴν τὴν σκέψιν: « Ἡ γνώμη, τὸ ἐλαττήριον αὐτὸ τοῦ ὁποῖου γνωρίζομεν ὅλην τὴν δύναμιν διὰ τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν δὲν εἶνε, εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς, παρὰ τὸ ἀποτέλεσμα μικροῦ ἀριθμοῦ ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ὁμιλοῦν ἀφοῦ ἐσκέφθησαν καὶ οἱ ὁποῖοι σχηματίζουν ἀδιακόπως, εἰς διάφορα σημεῖα τῆς κοινωνίας, κέντρα μορφώσεως ἀπὸ τὰ ὅποια αἱ πλάναι καὶ αἱ ἀλήθειαι ἀναληθεύσονται κερδίζουσι ἐκ προσαγωγῆς ἕως εἰς τὰ τελευταῖα ὅρια τοῦ τύπου ὅπου γίνονται ὡς ἄρθρα πίστεως.»

Ὁ δικαιοτάτος αὐτὸς ὅρος μᾶς κάμνει νὰ εὐχρηθῶμεν τὸ Λύκειον, νὰ εἶνε ἓνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ κέντρα ὅπου ὁ μικρὸς ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, οἱ ὁποῖοι ὁμιλοῦν ἀφοῦ ἐσκέφθησαν, συντελεῖ νὰ σχηματισθῇ ἡ γνώμη, διότι αἱ σκέψεις των καὶ τὰ λόγια των μετεφέρθησαν μακρὰν ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι τοὺς ἀκούουν καὶ ἐπαναλαμβάνουν ὅτι ἤκουσαν.

Ἡ συνομιλία πράγματι, μαζὺ μὲ τὸ βιβλίον καὶ τὸν τύπον, εἶνε ἀπὸ τὰ δυνατότερα μέσα ἐξκπλώσεως τῶν ἰδεῶν. Ὁ λόγος ἀκόμη καὶ ὁ βελύτερος καὶ ὁ λεπρότερος καὶ ὁ πιστικώτερος, εἶνε ὀλιγώτερον ἐλκυστικὸς ἀπὸ τὴν συνομιλίαν διότι ἡ πρόθεσις του νὰ πείσῃ εἶνε φανερὰ ἐνῶ, εἰς τὸν διάλογον, ὅλα συντείνουσι, χωρὶς νὰ φάνηται ἡ ἐπιθυμία, εἰς

τὴν μετάδοσιν τῶν ἰδεῶν. Ἡ φυσιογνωμία, ἡ φωνή, τὸ βλέμμα, αἱ κινήσεις, ὅλα αὐτὰ ἀποτελοῦν ἓνα εἶδος θελήτρου, εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῆς συνομιλίας ἀπὸ τὴν φιλονεικίαν ἕως εἰς τὴν εὐχάριστον συνομιλίαν, ἡ ὁποία ἔχει τὴν πηγὴν τῆς εἰς τὸ ἐνστιγκτον τῆς κοινωνικότητος.

Ὅθ μᾶς ἐχρειάζετο ὀλόκληρον βιβλίον διὰ νὰ περιγράψωμεν τὴν ἱστορίαν τῆς συνομιλίας διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Συνωμίλουσι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι. Τὰ ἑλληνικὰ γυμνάσια εἶχον ἰδιαίτερον διαμέρισμα διὰ τὴν συνομιλίαν, καὶ αἱ Ῥωμαῖαι πατριεῖαι εἶχον εἰς τὰς κατοικίας των τὴν λεγομένην ἐξέδραν ὅπου ἐδέχοντο τοὺς σημαίνοντας ἐπισκέπτας. Συνωμίλουσι, τὸ καλοκαίρι εἰς τοὺς ἀνθοσκεπεῖς ἐξώστους καὶ τὸν χειμῶνα πλησίον εἰς τὰς μεσαιωνικὰς ἐστίας πρὶν ν' ἀρχίσουν νὰ συνομιλοῦν εἰς τὰς αἰθούσας καὶ τοὺς δρόμους, Ἄλλ' ἡ γυναῖκα εἶνε ἐκείνη, ἡ ὁποία ἄμα ἔλαβε τὰ ἡνία τῆς συνομιλίας, ἔφερε αὐτὴν εἰς τὸ ὕψος τῆς χάριτος καὶ φιλοφροσύνης, αἱ ὁποῖαι τῆς δίδουν, εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ ἰδιάζον αὐτὸ θελήτρου τὸ ὁποῖον ὅλοι οἱ ξένοι ἀναγνωρίζουν.

Ἡ Αὐλὴ κατ' ἀρχὰς καὶ οἱ ἐπίλεκτοι ἀριστοκράται, τοὺς ὁποῖους ἐμιμήθησαν οἱ πουργοδεσπότηαι, ἔπειτα τὸ πολὺ πλῆθος, ἔδωκαν τοὺς τύπους τῆς συνομιλίας. Τὸ hôtel Rambouillet, ὑπῆρξε τὸ πρῶτον σχολεῖον τῆς τέχνης τῆς συνομιλίας, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐχάριστην τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῶν γενικῶν ἰδεῶν

τὴν ἀπὸ λάμβανόν ἄλλοῦ, εἰς τὰς λέσχας καὶ εἰς τὰ κηφενεῖα, ἐνίοτε καὶ εἰς τὰς αἰθούσας. Εἶνε ἀληθές ὅτι διὰ μερικὰ πνεύματα ἢ πολὺ ἐπιπόλαια ἢ παρὰ πολὺ πρακτικὰ ἢ συνομιλία εἶνε κουφότης καὶ καιρὸς χαμένος.

Αὐτὸ δὲν εἶνε ἀληθές ἐκτὸς ἐάν ὁμιλοῦν διὰ νὰ μὴ λέγουν τίποτε, ἀλλ' ἀπλῶς διότι αἰσθάνονται τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ὁμιλοῦν ἔστω καὶ ἂν λέγουν ἀνοησίας αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουν κημίαν σχέσιν μετὰ τὸν νοῦν.

Εἰς τὰς ἀντιθέτους περιστάσεις, ἢ συνομιλία εἶνε κοινωνικὴ ἐπιστήμη. Ἐκτὸς ὅτι αὐτὴ εἶνε ἡ κοιτίς τῆς φιλολογικῆς καὶ φιλοσοφικῆς κριτικῆς, ἐργάζεται διὰ τὸν πολιτισμὸν ὁδηγοῦσα τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι καὶ πράττειν τοῦ πλήθους. Διατηρεῖ πλουτίζει τὰς γλώσσας ἀναγεννᾷ τὴν φιλολογίαν, δημιουργεῖ τὰς φήμας, μορφώνει τὰς ιδέας. Ἐπειδὴ κάθε πράξις εἶνε ἀποτέλεσμα πολυσύνθετον ἀπὸ ἐξωτερικῶν ἐντυπώσεων, αἱ ὁποῖαι παροεμπίπτουν εἰς κάθε προσωπικότητα καὶ κάθε μεγάλη ζωὴ θέλει νὰ διασκορπίσῃ χεῖμα χρόνων συνηθειῶν, ἐθίμων, αἱ ὁποῖαι γίνονται ἐστὶν μεταδόσεως πρέπει νὰ μελετᾶται ἡ κοινωνικὴ σπουδαιότης τῆς συνομιλίας. Εἶνε ἀπέραντος διὰ νὰ δικτηρεῖ πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν δεσμὸν μετὰ τῶν διαφόρων χωρισμῶν τῆς κοινωνίας, καὶ θὰ εἶνε ἀκόμη μεγαλειότερα εἰς τὸ μέλλον. Διότι εἶνε σπουδαῖον, τὰ ἀνθρώπινα πλάσματα νὰ γνωρίζονται καλλίτερα μετὰ τῶν, διὰ νὰ ἐννοοῦνται καλλίτερα, διὰ ν' ἀγαπῶνται, νὰ ἀλληλοβοηθῶνται νὰ κάμουν νὰ παύσουν τὰ μίση τῶν τάξεων καὶ νὰ ἐπιτύχουν τὰς ἀναμορφώσεις αἱ ὁποῖαι ἐπιβάλλονται. Πρέπει λοιπὸν νὰ θεωροῦμεν ὡς καθήκον νὰ μεταχειριζώμεθα τὰ φυσικὰ αὐτὰ ἢ ἐπίκτητα χαρίσματα διὰ νὰ καλλιτερευσοῦμεν τὰς σχέσεις τῶν διαφόρων κοινωνικῶν τάξεων. Εἰς τὴν καθημερινὴν αὐτὴν προστριβὴν καταστρέφεται, τὸ μῖσος ἢ ζήλοτυπία, αἱ προλήψεις, καὶ γεννᾶται ἢ συμπάθεια, ἢ ὁποῖα καλλίτερα ἀπὸ τοὺς νόμους ἐνώνει, τὰ μὲν πρὸς τὰ δέ, τὰ πνεύματα πρὸς τὰς καρδίας, ἐνώνει σφιγκτὰ ὄλους τοὺς θνητοὺς καὶ γλυκύνει τὰς ἀνισότητας τῆς τύχης.

Εἰς τὴν Γαλλίαν, ἔλεγε μίξ ξένη, ἢ Κε Κουντσελ, εἰς ἓνα συνέδριον, μίξ ιδέα δὲν καρποφορεῖ εἰς τὸ ἔθνος παρὰ ὅταν αἱ γυναῖκες τὴν διὰδίδουν. Ἄς μὴ λησμονοῦμεν τοὺς λόγους αὐτοὺς τῆς δικαιοσύνης αὐτῆς παρατηρήσεως καὶ ἡ ὁποία εἶνε ἡ ιδέα ἢ ὁποῖα ὁδηγεῖ τὸν κόσμον. Ὁ Ναπολεὼν τὸ διεκήρυττε ἤδη βεβαίως ὅτι «Δύο δυνάμεις κυβερνοῦν τὸν κόσμον, τὸ ξίφος καὶ τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ μετὰ τὴν πάρο-

δον τοῦ χρόνου τὸ ξίφος πάντοτε θὰ νικηθῇ ἀπὸ τὸ πνεῦμα.» Τὸ ξίφος δὲν μᾶς ἀνήκει, ἀλλὰ μᾶς μένει τὸ πνεῦμα. τὸ ὁποῖον εἰς τὴν ἐννοίαν αὐτὴν ἀντικαθίστα τὴν ιδέαν, καὶ διὰ νὰ διαδώσωμεν τὴν ιδέαν, ἔχομεν τὴν συνομιλίαν. Εἶθε αὕτη νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὸ νὰ τελειοποιήσῃ περὶ ἡμᾶς τὰ αἰσθητικὰ τοῦ ἠθικοῦ μεγάλου τῆς πνευματικῆς ἀγυψώσεως καὶ τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης.

(Claude d' Habloville).

(Ἀπὸ τὸ Lyceum de France)

ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Κι' ὁ δάσκαλος, ἀσάλευτος κι' ὀλόρθος σὰν κητάρτι
ἔδειξε μετὰ τὸ δάχτυλο τὸν κρεμασμένον χάρτη
κι' ἀφοῦ βαθεῖα ἀναστέναξεν εἶπε μετὰ πόνο :

— Νὰ το,

νὰ τὸ μικρὸ μας τὸ χωριὸ στὸν ποταμὸ ἀποκάτω.

Χρόνια, παιδιὰ μου, σκύβοντας στοῦ Τούρκου τὸ μα-
[χαῖρι.

ὑπόμεινε ἀγόγγυστα κι' ἀκούραστα ἐκαρτέρει,
ὡς ποῦ στὸ τέλος ἔφθασε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου
κι' ἦρθε τὸ πρωτοβλάσταρο τοῦ δοξασμένου Θεοῦ
σέρνοντας νίκες πίσω του καὶ τὸ Σταυρὸ μπροστά του.
Ἄφηκαν χνάρια ὀλόγρουσα τ' ἄφραστα θήματά του
κι' ἀφήσαν κατὰ πειρὸ χρυσό, πειρὸ λαμπερὸ ἀπ' τ'
[ἀστέρια,

τῆ Λευτεριά, ποῦ ἐσκόρπισε καὶ μετὰ τὰ δύο τῆς χέρια
τ' ἀπίμητα τὰ δῶρά της ἀθάνατη Πανδώρα.
Τὴν εἶδατε. Πεντάμορφη, λευκὴ, γαλαζοφύρα
διάβηκε στραῖτες, τρίστρατα, δρόμους καὶ μονοπάτια
καὶ τὰ καλύβια ἐγέννηκαν ἀγνάντια της παλάτια
κι' ἡ ταπεινὴ μας ἐκκλησιὰ κι' ἡ καταφρονημένη
ἀνάλαμψε περήφανη καὶ δαφνοφορεμένη
σὰν νᾶχεν ὁ Χριστὸς γιορτὴ κι' οἱ ἅγιοι πανηγυρί.
κι' ἀκούστηκε τὸ μῆνυμα πέρα στὸ κοιμητήρι
κι' ἀναγαλλιάσαν οἱ νεκροὶ κατ' ἀπ' τὸ μαῦρο χῶμα.
Τὴν εἶδατε ; — Τὴν εἶδαμε.

— Δὲν πρόφθασεν ἀκόμα

νὰ ξεκουράσῃ τ' ἄρματα καὶ τὸ σπαθὶ νὰ πλύνῃ
καὶ τὴν προστάξουν νὰ στραφῇ, νὰ φύγῃ.

— Ποιοί ;

— Ἐκεῖνοι !

Ἐδειξε μετὰ τὸ χεῖρ του τὴ Δύση τὴ μεγάλη
κι' ἀστράψανε τὰ μάτια του κι' ἔστρεψε κι' εἶπε πάλι :
— Γὰ τοὺς μεγάλους οἱ μικροί, γὰ τοὺς πολλοὺς
[οἱ λίγοι !

Παιδιὰ, θὰ τὴν ἀφήσετε τῆ Λευτεριά νὰ φύγῃ
μετὰ τὸ φαρμάκι στὴν καρδιά καὶ στὸ λαιμὸ τὸ βρόχι ;
Καὶ τὰ παιδιὰ ἀποκρίθησαν : — Ὅχι ! χιλιάδες ὄχι !

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

(Ἀπὸ τὴν Ἑστίαν)

Ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος

Ἀπὸ τὴν Ἐκθεσιν τῆς κ. Φλωρᾶ Καραβία

(Φωτογραφ. Πατριδος)

ΜΙΑ ΣΟΦΗ ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΟΣ

Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ τετρακόσια τέσσαρα
ὁ Giovanni d' Andrea ἐδίδασκε τὸ Δίκκιον
εἰς τὴν σοφὴν Bologna ἡ διδασκαλία του
ἦτον εὐγλωττος καὶ ποιητικὴ. Καὶ ἀπὸ τὰς
δέκα χιλ. τοὺς φοιτητὰς ποῦ ἐφοιτοῦσαν ἀπὸ
ἅλα τὰ μέρη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, δὲν ὑπῆρ-
χεν οὔτε ἓνας ὁ ὁποῖος καὶ ἔστω μίαν φορὰν
δὲν τὸν εἶχεν ἀκούσει καὶ θαυμάσει εἰς τὴν δι-

δασκαλίαν του. Εἰς τοὺς ξηροὺς Πανδέκτας τοῦ
Δίκκιου ἡ διδασκαλία του ἔδιδε χάριν γοητείας
καὶ ἐνεψυχοῦτο. Πολλοὶ ὑπότροφοι τοῦ Κολλεγίου
τῆς Ἰσπανίας ζωγράφου ὡς καὶ τελειόφοιτοι
τῆς ἰατρικῆς, ὅταν τυχαίως τὸν ἤκουσαν ἀφή-
καν τὴν ἐπιστήμην των καὶ ἐνεγράφησαν εἰς
τὸ μάθημά του. Οἱ περισσότεροι ἐγένοντο νο-
μικοὶ διὰ νὰ ἀπολαμβάνουν τὴν διδασκαλίαν
του.

Αΐφνης εις τὸ μέσον μιᾶς ἐξαμηνίας οἱ ἰατροὶ κατεδίκασαν τὸν Giovanni εἰς ἀπόλυτον ἀνάπαυσιν καὶ σιγῆν. Τοῦ ἀπηγόρευσαν διὰ πολὺν καιρὸν νὰ κάμνη χρῆσιν τῆς φωνῆς, ἢ ὅποια τοῦ εἶχεν ἐξασφαλίσαι τὸν τίτλον ἐνὸς Κικαίρωνος καὶ Ροσίου μαζύ.

Οἱ φοιτηταὶ ἐβυθίσθησαν εἰς ἀπελπισίαν. Κανεὶς δὴν ἐτόλμησε νὰ ἀντικαταστήσῃ τοιοῦτον ρήτορα. Τὸ μάθημα ἐθεωρεῖτο χαμένο, ἂν καὶ ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου δὲν εἶχε προβῆ εἰς καμμίαν ἀνακοίνωσιν. Τὴν ὥρισμένην ἐν τούτοις ἡμέραν οἱ φοιτηταὶ ἀνυπόμουνοι συνηθροίσθησαν λυπημένοι εἰς τὴν Ἀκαδημίαν σιωπηλοὶ καὶ ἐπεριμέναν, ὡς νὰ ἐπρόκειτο νὰ ἀκούσουν τὸν ἐπικήδειον τοῦ ἀγαπημένου διδασκάλου.

Ἐξάφνα ἡ θύρα ὡς συνήθως ἀνοίξε. Καὶ εἰς τὴν ἔδραν ποῦ ἐκυμάτιζεν ἄλλοτε τὸ εὐρύχωρον καὶ πτυχωτὸν ἔνδυμα τοῦ διδασκάλου μετὰ τὴν ὑψηλὴν τιάραν καὶ τὰ μεγάλα γένημα ἐφάνη μία σχεδὸν παιδικὴ σιλουέττα. Ὁ νέος καθηγητὴς ἐχαίρειται καὶ ἤρχισε νὰ διδάσκη.

Ὁ διδασκαλὸς σὰς ἐξήγησε εἰς τὸ τελευταῖον μάθημα πῶς τὴν διαθήκην per aes et libras διεδέχθη le testamentum proretorium....

Ἦτο αὐτὸ τὸ ὕψος τοῦ διδασκάλου μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι τὴν βραεινὰν γεροντικὴν φωνὴν διεδέχθη φωνὴ γυναικίως. Οἱ φοιτηταὶ δὲν ἐπρόσεχαν, δὲν ἤκουαν ἀλλὰ εἶχον συγκεντρώσει ὅλας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ μάτια. Ἀντὶ τῆς καθηγητικῆς τιάρας ἔβλεπαν ἕνα λευκὸ βέλο, κάτω ἀπὸ τὸ ὅποιον διεγράφετο ἕνα κομψοτεχνικὸ κεφάλι μετὰ ὠραία μπουκλωτὰ μαλλιά. Τὰ μάτια διεκρίνοντο ὡς δύο μαῦρα στίγματα εἰς τὸ βέλο κάποτε ἐκολλοῦσε εἰς ἕνα γραφικὸ στοματάκι τὸ ὅποιον ἐξηγοῦσε καὶ ἀνέπτυσσεν ὅλα τὰ ἄτοπα τὰ ὅποια ἀκολουθεῖ θάνατος χωρὶς διαθήκην.

Πρὸ τοῦ τέλους σχεδὸν τοῦ μαθήματος οἱ φοιτηταὶ ἐξώρμησαν εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Ἀκαδημίας. Ἦθελαν νὰ ἰδοῦν ἐξερχομένην τὴν σοφὴν κυρίαν. Ἐπέρασε σὰν ἀστραπὴ μετὰ τὸ βέλο διπλωμένο τῶρα ἐπάνω εἰς τὸ πρόσωπόν της. Ἐτρέξαν ὀπίσω της ὑπὸ τὴν στοὰν μέχρι τῆς θύρας ἐνὸς παλατιοῦ εἰς τὸ ὅποιον ἐξηφάνισθη μετὰ ὠραῖον φρουφροῦ τῶν φορεμάτων της.

Ἡ περιέργεια καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς ἐδεκαπλασιάσθη εἰς τὸ ἐπόμενον μάθημα. Ὁλόκληρον τὸ Πανεπιστήμιον εἶχε ξετρελλαθῆ μετὰ τὴν Novella d' Andréa, τὴν ὁποίαν ἔλεγαν θαυμασιῶς ὠραίαν. Ἀλλὰ σχεδὸν κανεὶς δὲν τὴν ἐγνώριζε. Τὴν νεότητά της εἶχε περάσει κλει-

σμένη μετὰ τὸν πατέρα της ὁ ὁποῖος τῆς εἶχε διδάξει ὅλην τὴν σοφίαν καὶ τὴν τέχνην του, μετὰ τὴν ἐλπίδα νὰ συνεχίσῃ αὐτὴ τοὺς γερασμένους ὀλίγον δογματισμούς του. Εἶχεν ὑποβληθῆ πρὸ καιροῦ εἰς πανεπιστημιακὰς ἐξετάσεις εἶχε κριθῆ ἀξία τῆς διδασκαλικῆς ράβδου. Εἶχεν ἔπειτα ὑπανδρευθῆ τὸν Giacomo Bamberlo πλούσιον τραπεζίτην καὶ ἄνθρωπον ποῦ εἶχε διασκεδάσει τὴν ζωὴν του. Ἡ πατρικὴ συμφορὰ καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ἀναττάτως τῆς Ἀκαδημίας τὴν ἔκαμαν νὰ ἀποφασίσῃ νὰ παραμελήσῃ δι' ὀλίγον καιρὸν τὰ ἐπιστημονικὰ της καθήκοντα. Ἀλλὰ εἴτε ἀπὸ δειλίαν, εἴτε ἀπὸ σεμνότητα, εἴτε ἀπὸ ὑπερηφάνειαν καὶ ἀξιοπρέπειαν εἶχε δεχθῆ νὰ διδάξῃ μετὰ τὸ πρόσωπον σκεπασμένο.

Ἀλλὰ τὸ κάλλυμα ἀκριβῶς εἶχε ἀναστατώσει ὅλην τὴν σοφὴν Bologna. Οἱ φοιτηταὶ ἐπενόουν τὰ παραδοξότερα πράγματα, ἐτριγύριζαν ἡμέραι καὶ νύκτα εἰς τὸ μέγαρον Bamberlo, ἐτραγουδοῦσαν σονέττα γραμμένα ἐπίτηδες γιὰ τὴν κρυμμένην ὠραιότητα. Ἄλλοι τὴν ἔλεγαν ξανθὴ καὶ ἄλλοι τὴν ἔλεγαν μελαχροινή, οἱ καθηγηταὶ ποῦ εἶχαν μείνη χωρὶς μαθητὰς ἐμάλωναν καὶ ὁ Bamberlo ὑβρίζετο ὅτι ἐκρατοῦσε τὴν γυναῖκα του κρυμμένην ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ κόσμου.

Ἡ Νοβέλλα ἐξέκοιλουθοῦσε νὰ διδάσκη τὸ ρωμαϊκὸν Δίκαιον εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς Ἀκαδημίας ποῦ εἶχε καταντήσει πολὺ μικρὰ διὰ τὸν συνωστισμὸν τοῦ κόσμου. Ὅ,τι ἐγένετο γύρω της τὴν ἄφινεν ἐντελῶς ἀδιάφορον. Εἰς τὸ τέλος τῆς ἐξαμηνίας ἠθέλησε νὰ ὑποβάλλῃ αὐτὴ ἢ ἰδίαν τοὺς μαθητὰς της εἰς ἐξετάσεις. Μεταξὺ αὐτῶν μόνον οἱ ξένοι καὶ ἰδίως οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Γερμανοὶ εἶχαν τὴν ψυχραιμίαν νὰ ἀπαντήσουν εἰς τὰς ἐρωτήσεις της.

Συνεπεῖα τούτου ὁ διοικητὴς τῆς πόλεως ἐπεσκέφθη τὸν A. d' Andrea, παρακαλῶν αὐτόν, ὅπως χάριν τῆς τάξεως ἐπαναλάβῃ τὰ μαθήματά του. Ἀλλ' ἡ Νοβέλλα δὲν συγκατατέθη. Ἐφ' ὅσον ὁ πατέρας της ἦτο ἀδύνατος, αὐτὴ ὑπὸ ἰδίαν εὐθύνην θὰ ἠκολούθει τὰ μαθήματά του. Εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ ἐπενέθη καὶ ὁ σύζυγος. Ἐζήτησε συγγνώμην, ἐὰν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος τοῦ χρήματος ἐπενέβαιναν εἰς ὑποθέσεις τοῦ ἐνδοξοτάτου πενθεροῦ του, καὶ τῆς πανδοξοτάτης συζύγου του. Ἀλλὰ εἶπεν ὅτι ὁ περὶ τὴν γυναῖκα του θόρυθος θὰ ἔπαυεν ἂν ἀπεφάσιζε νὰ διδάξῃ μετὰ πρόσωπον ἀνοικτόν. Πολλὰ ὠραία γυναῖκες εἶπε περιφέρονται εἰς τοὺς δρόμους χωρὶς βέλα, χωρὶς νὰ διατρέχουν διὰ τοῦτο κανένα κίνδυνον.

Ἡ Νοβέλλα εἶπεν ὅτι ἀπλόστατα ἐδίδαξε

Ἡ πριγκήπισσα Μαρία

Ἀπὸ τὴν Ἐκθεσιν τῆς κ. Φλωρᾶ Καραβία

(Φωτογραφ. Πατριδος)

μετὰ τὸ πρόσωπον σκεπασμένον ἀπὸ σεμνότητα. Ἀπεφάσιζεν ὅμως ἤδη νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργον της μετὰ ἐπίσημον ἔνδυμα καὶ μετὰ τὸ πρόσωπον ἀνοικτόν. Ὅπως καὶ ἔγινε, ἐπαρουσιάσθη μετὰ φόρεμα bleu, μετὰ τὸν λαϊκὸν ἀνοικτόν, ὠραιότατη μετὰ τὸ μαργαριταρένιο χρῶμα της, καὶ μετὰ τὰ ὀλογάλανα μάτια της. Ἡ ἀποκάλυψις αὐτῆς ἦτο θριαμβευτικὴ. Οἱ νέοι εἰς τοὺς δρόμους ἀντὶ ἄλλου χαιρετισμοῦ ἐφώναζαν: πόσον εἶναι ὠραία! Αἱ γυναῖκες

τῶν καθηγητῶν ἀνησυχοῦσαν διὰ τοὺς ἄνδρας των. Ὅπου ἡ Νοβέλλα ἐπαρουσιάζετο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐγένετο ἀντικείμενον γενικοῦ θαυμασμοῦ. Εἰς τὰς ἐπισήμους ὑποδοχὰς ἤρχετο τελευταία καὶ ἔφευγε πρώτη, πάντοτε ἀπησχολημένη καὶ σιωπηλή. Ὑπέφερον ἡρωικώτατα τὴν φθονεράν καταδίωξιν τῶν γυναικῶν καὶ τὴν κουραστικὴν φιλοφροσύνην τῶν ἀνδρῶν. Οἱ φοιτηταὶ τὴν ἀκολουθοῦσαν παντοῦ μετὰ θαυμασμόν.

Βαθμηδόν ὅμως ἤρχισαν νὰ συνηθίζου-
ν τὸν νεωτερισμὸν αὐτόν, τόσον ὥστε εἰς τὰς
ἐξετάσεις τῆς Β'. ἐξαμηνίας προσήλθον τρεῖς
χιλ. φοιτηταὶ καὶ ἀπῆντησαν μὲ ψυχραιμίαν
εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῆς ὠραίας καθηγητρίας των.
Λέγεται ὅτι ὁ σύζυγός της διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ
τὴν τάξιν, εἶχε προσφέρει παρ' ἀνωμόμου δῆ-
θεν δωρητοῦ ἓν γενναῖον ποσὸν εἰς τὴν Ἀκα-
δημίαν διὰ τὸν καλλίτερον μαθητὴν τῆς συζύ-
γου του.

Τὸ ἐπόμενον ἔτος ἡ Novella ἔνεκα τῆς κα-
ταστάσεως, τῆς υἰείας τοῦ πατρὸς της ἠναγ-
κάσθη νὰ συνεχίσῃ τὴν διδασκαλίαν, μετὰ
ἐπιμόνους ὅμως παρακλήσεις τοῦ γέροντος κα-
θηγητοῦ καθὼς καὶ τοῦ συζύγου της. Οἱ νέοι
μαθηταὶ της ὅμως δὲν εἶδαν τὸ πρόσωπόν της.
Διότι ἔκτοτε συνέχισε τὴν διδασκαλίαν της
μὲ τὸ πρόσωπον καὶ πάλιν σκεπασμένον.

Ἡ Ἀκαδημία τῆς Bologne μετὰ τὸ πέ-
ρας τῆς διδασκαλίας τῆς ἐπιφανοῦς καθηγη-
τρίας τὴν ἐστεφάνωσε μὲ δάφνην καὶ ἡ πόλις
ἔκοψεν εἰς τιμὴν της, μεταλλίον μὲ τὴν
ὠραίαν προτομήν της εἰς τὴν μίαν πλευρὰν
καὶ μὲ τὴν φράσιν: ἡ πόλις τῆς Bologne
εἰς ἔνδειξιν τιμῆς πρὸς τὴν δοξασμένην κα-
θηγήτριαν τοῦ Ρωμαιοῦ Δικαίου Novella
d' Andrea.

Η ΛΙΡΕΣ ΤΟΥ ΖΑΧΟΥ

Εἰς τὴν γειτονίαν μας, γωνιὰν μὲ γωνιὰν
μὲ τὴν πατρῶν μου οἰκίαν, εἶχε κατοικήσει
τῷ 18... ὁ Ζάχος τῆς Στάμαινας, πρῶην
ναυτικός, ὡς 45 χρόνων, πρὸ ὀλίγων μηνῶν
γυρίσας ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν. Ἐκατοίκησε μαζί
μὲ μίαν νεαράν, ἰσχνήν, κοντὴν γυναῖκα, τὴν
ὁποίαν εἶχε πάρει ἀπὸ τὸ προάστειον τοῦ Πέρα
Μώλου, ἀπὸ τὴν νῆσον τὴν ἀντικρουνήν. Πρὸ
ὀλίγων μόλις ἐβδομάδων, ἐν τούτοις, εἶχε
στεφνωθῆ εἰς τὸ χωρίον μὲ μίαν ἄλλην· πλὴν
τὸ συνοικέσιον αὐτό, καθὼς ἐλέχθη, ἐναυά-
γησεν....

Ἐνθυμούμην παιδιόθεν τὸν Ζάχον, τὸν θο-
ρυβοποιὸν καὶ οἰνοπότην καὶ καλόκαρδον. Κα-
τήγετο ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν τῆς Πασσίνας·
οὕτω συνήθως ἐκαλεῖτο ἡ μάνα του. Θαρρῶ
πῶς ἦτον αὕτη δευτέρα ἐξαδέλφη τοῦ πατρὸς
μου.

Ἦτο πράγματι ἀπλοϊκὴ γυνή, καὶ εἶχεν
ἀποθάνει μὲ πολλοὺς καύμους εἰς τὸ στήθος.
Εἶχε πολλοὺς καλογήρους εἰς τὴν οἰκογένειάν
της. Ὁ ἀδελφός της παππᾶ-Γεράσιμος, ἐγ-
καταβιάσας εἰς μονῶδιον τοῦ τόπου μας, ἔφα-

γέ ποτε, καθὼς ἔχω ἀκούσει, σαράντα βότσια
καλαμπόκια ὡμά, ἀγνοῶ ἂν κατόπιν στοιχή-
ματος ἢ χωρὶς στοιχίμα. Ὁ παππᾶ-Καισά-
ριος, ἄλλος ἀδελφός της, εἶχε χρηματίσει ἐπὶ
μακρὰ ἔτη Προηγούμενος εἰς τὴν Μεγάλην
Λαύραν τὴν ἐν Ἀθῶ. Οὗτος ἂν καὶ προσετῶς
Ἰδιορρυθμοῦ μοναστηρίου εἶχεν ἰδίαν πε-
ριουσίαν, ἤρνεῖτο νὰ δίδῃ χρήματα εἰς τοὺς
συγγενεῖς του, λέγων ὅτι «τὰ καλογηρικὰ
γρόσια γίνονται φεῖδια καὶ σὰς τρῶνε...»

Ὁ ὀλίγον μετ' αὐτὴν ἐπιζήσας σύζυγός της,
ὁ μπάρμπα Στάμος τῆς Στάμαινας, εἶχε σα-
ρῶσει ποτὲ ἐταιρικῶς γολέτταν μαζί μ' ἓνα
φίλον του, καπετάν-Κοσμᾶν, εἰς τὸν Πίσω
Ἀρσανᾶν τοῦ Τσίφερη, κάτω ἀπὸ τὰ ἐρημι-
κὰ καὶ ἀνεμοδαρμένα Μνημοῦρια τοῦ χωρίου,
εἰς τὸ ριζῶμα τοῦ βράχου τοῦ θαλασσοπλήκτου.
Ἀλλὰ τὸν ἔβγαλεν ἀπ' ἔξω ὁ συνέταιρός του,
καὶ δὲν τὸν ἀνεγνώρισε, ὡς συμμέτοχόν του
εἰς τὸ σκάφος, ἅμα ἐπιστρέψαντα ἀπὸ τὴν φι-
λακκὴν, ὅπου εἶχεν ὑπάγει, ἰδοὺ ἐκ ποίας ἀ-
φορμῆς.

Ὁ μπάρμπα-Στάμος εἶχεν ἀνακαλύψει εἰς
ἓνα γιαλόν, ὡς ἐν μίλιον ἀντικρῦ, κοντὰ στὴν
Καναπίτσα, 12 ἕως 15 βαρέλια χωμένα εἰς
τὴν ἄμμον, γεμάτα ἐκλεκτὸν ἀγγλικὸν ρῶμι,
ἀναμιγνύον τὴν νύκτα τὸ ἄρωμά του μὲ τὸ
ἰώδιον τοῦ γιαλοῦ. Ἐκεῖ τὰ εἶχε κρύψει προ-
σωρινῶς ὁ γέρο-Τσαρούχας, κυβερνήτης μεγά-
λης τρεχαντήρας. Ὁ γέρο-Στάμος μὴ ἔχων
καρδίαν νὰ προδώσῃ, ἐβουλήθη νὰ γείνη μοι-
ραστὴς καὶ μεριδιοῦχος εἰς τὰ βαρέλια, κ' ἐκύ-
λισεν ἢ ἔσπρωξεν ἕως τὴν βάρκαν του, μὲ τὴν
ὁποίαν εἶχε πλευσεῖ ἕως ἐκεῖ, ὅσα κομμάτια
εἰμπόρεσεν αὐτὸς καὶ ὁ κωπηλάτης του. Πλὴν
τότε οὗτος, ὁ Στεφανῆς ὁ καλούμεμενος Γροῦ-
τσος, τοῦ λέγει:

— Νὰ σ' πῶ, νὰ σ' πῶ, μπάρμπα-Στάμο,
μποροῦμε νὰ δέσουμε μὲ τὸ σκοινὶ.... σκοινί,
καμπόσα ρωμ...ρωμ...ρωμιοβάρελ' ἀκόμη;

— Τί λές, βρὲ παιδί;

— Αὐτὸ π' σ' λέω, σ' λέω, μπάρμπα-
μπα-Στάμο, μποροῦμε νὰ πλέ...νὰ πλέ-
ψουμε τὰ βαρέλια κ...κ...κοντὰ π' τ' βάρκα.

Ὁ μπάρμπα-Στάμος τὸ εἶχε σκεφθῆ ἀκό-
μη πρωτῆτερα, πρὶν τὸ εἶπῃ ὁ βραδύγλωσσος
ὁ Στεφανῆς. Ἀλλὰ δὲν θὰ τὸ ἔκαμνεν ἂν δὲν
τοῦ ἔλεγεν ἄλλος.

— Μὰ θὰ βουλιάξουν, βρὲ παιδί, εἶπεν ἀκό-
μη. Γεμάτα τὰ βαρέλια θὰ πᾶν στὸν πάτο.

— Ἐνα, δύο, ἀπῆντησεν ὁ Στεφανῆς, θὰ
τὰ δέ...τὰ δέσουμε σφ...σφ...σφιχτά, σιμά
κοντὰ, καὶ τσ' μπ'...μπάντες τσ' β...τσ' βάρ-

κας. Τὸ πᾶμε πίσω ἀπὸ τὸ Μύτικα, στὸ Σκλ...
Σκλ...στὸ Σκληθρί.

Κ' εἰδείκνυε τὴν μικρὰ προβλήτα, τὸ ἀκρω-
τήριον τῆς μικρᾶς τοῦ αἰγιαλοῦ ἀγκάλης.

— Κεῖ θὰ πᾶμε, νὰ τὰ φουντάρουμε, εἶπε.
Στὸ κ...κ...κατατόπι ποῦ ξέρω ἐγώ...νὰ τὰ
δέσουμε σύρριζα... σφ...σφιχτά, κοντὰ τσ'
μπάντες.

— Θὰ τὰ φουντάρουμε ἢ θὰ μᾶς φουντά-
ρουν; εἶπε στεναῆξας ὁ γέρο-Στάμος.

Εὐρίσκετο ἀρκετὸν σκοινὶ ὑπὸ τὴν πλώρην τῆς
βάρκας. Εἶχον ὑπάγει διὰ νὰ κατεβάσουν δύο
ἢ τρεῖς στραβόξυλα ἀπὸ τὸ βουνόν, ἀκόμη καὶ
διὰ νὰ παραλάβουν δύο γίδια ἀπὸ τὸ κοπάδι
τοῦ Ντανάκια βόσκοντος εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη.
Ἀλλ' ἀφοῦ ἀνεκάλυψαν τυχαίως τὰ βαρελά-
κια, ἐν τῷ μεταξὺ ἐξέχασαν καὶ τὴν ζυλείαν
καὶ τὰ βοσκήματα.

Ἐκοπίασαν πολὺ νὰ ἐκτελέσουν τὸ πειρά-
μα, τὸ ὅποῖον εἶχεν ὑποβάλει ὁ Στεφανῆς, ἀλλ'
οὐδὲν κατώρθωσαν. Τέλος, ὕστερον ἀπὸ τόσας
ἀργοπορίας, τοὺς ἐπῆρ' ἡ μέρα, ἀνεκαλύφθη-
σαν καὶ ὕστερον ἀπὸ ὑποδικίαν μηνῶν κατε-
δικάζοντο εἰς μακρὰν φυλάκισιν, ὁ γέρο-Τσα-
ρούχας, ὁ Στάχος καὶ ὁ Στεφανῆς ὁ Γροῦτσος.

Ὅταν ἐβγήκεν ὁ Στάχος ἀπὸ τὴν φυλα-
κὴν, ὁ σύντροφός του δὲν τὸν ἀνεγνώρισε πλέον
ὡς συνιδιοκτήτην τῆς σκούνας. Κ' ἐκεῖνος εἶ-
χεν ἀδελφὸν καλόγηρον, τὸν παππᾶ-Διονύσιον,
Προηγούμενον εἰς τὴν Μοῆν τοῦ Δοχειαρίου.

Κοντὰ εἰς τὸν παππᾶ-Καισάριον, εἰς τὰς
ὑπαρξείας τοῦ ἱεροῦ Ἀθῶνος, εἶχεν ὑπάγει νεα-
νίσκος ὁ ἀνεψιός του Γιάννης, πρωτότοκος υἱός
τῆς Πασσίνας. Οὗτος, ὁ παππᾶ-Γιάπαφος ὁ-
νομασθεῖς, ἀνεδείχθη μέγας Κελλιῶτης καὶ
πραγματευτὴς εἰς τὰς Καραῖς, πλούσιος, τα-
ξειδευτής, καὶ ζῶν ἐν πολυτελείᾳ. Οὗτος,
ἀφοῦ εἶχε δώσει ἀρκετὰ εἰς τὸν πατέρα του,
ἐχορήγησεν ὅχι ὀλίγα εἰς τοὺς δύο ἀδελφούς
του. Εἰς τὸν Χρῆστον, τὸν δευτερότοκον, ἔ-
δωκε διὰ νὰ κάμῃ μαγούναν νὰ ξεφορτώνη τὰ
κράβια. Ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ὁ Χρῆστος
ἔφαγε τὴν βρατσέραν, καὶ ὁ Ζάχος ἔφαγε τὴν
μαγούναν—ἴσως διότι ἐφοβήθησαν μὴ φαγω-
θοῦν ἀπ' αὐτὰ τὰ δύο πράγματα, κατὰ τὴν
προφητείαν τοῦ θείου των, κ' ἐπρόλαβαν νὰ τὰ
φάγουν—πράγματα ἄψυχα κατὰ τὸ φαινόμε-
νον, ἀλλὰ κινούμενα καὶ τρίζοντα φοβερά. Καὶ
μετ' ὀλίγον, ὅταν, ὁ παππᾶ-Γιάπαφος ἀπέ-
θανε νέος ἀκόμη, ὁ Χρῆστος ἦτο εἰς τὴν φυ-
λακὴν, νομίζω, διὰ χρέη, ὁ δὲ Ζάχος ἀφοῦ
ἐξέκαμε τὴν μαγούνα, ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀμε-
ρικὴν.

Μετὰ χρόνους ὕστερον, ἰδοὺ ὁ Ζάχος ἐγύ-

ρισεν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν γεροντοπαλλήκαρον,
ἀκμαῖος ἀκόμη, καὶ φέρων τὸ στίλβωμα ἐκεῖ-
νο, τὸ ὅποῖον ὄλοι οἱ δικοὶ μας προσλαμβάνουν
ὅταν διατρίψουν ὀλίγα ἔτη εἰς τὰς χώρας ἐκεῖ-
νας. Ἐπανελθὼν εὗρε τὴν πατρῶν οἰκίαν εἰς
τὴν θέσιν ποῦ εὐρίσκει ὁ ἀγρότης τὸ χωράφι
τοῦ κατόπιν αἰφνιδίως πλημμύρας, ἀφοῦ ὁ ἴδιος
ἐκοιμήθη εἰς τὴν σπηλιάν: τὰ σύνορα παρα-
μερισμένα, τὸ χῶμα προσαμμωμένον, τὰ φυτὰ
ξερριζωμένα. Ἡ μόνη διαφορὰ ἦτον ὅτι ὁ
Ζάχος εἶχεν ἰδεῖ τὰ σημεῖα τῆς ὀργῆς νὰ τρί-
ζουν τὸν ὀρίζοντα, καὶ εἶχεν ἰδεῖ τοὺς οἰωνοὺς
τῆς καταιγίδος νὰ περιίπτανται εἰς τὸν ἀέρα,
καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ μαντεύσῃ τὴν θεομηνίαν
πρὶν ὑπάγει νὰ κοιμηθῇ εἰς τὴν σπηλιάν.
Ἀλλὰ δὲν εἶχε δύναμιν νὰ τὴν μαντεύσῃ.

Εἶχεν ἀκουσθῆ ὅτι εἶχε φέρεи λίρες ἀπὸ
τὴν Ἀμερικὴν, ἔπως καὶ δολάρια ὁ Ζάχος.
Καὶ ἤκουε: ο τῷ ὄντι εἰς ὕλην τὴν ἀγοράν,
καὶ δὲν ἐβρῶδυνε ν' ἀκουσθῇ εἰς ὄλον το χω-
ρίον ὁ μεταλλικὸς κρότος. Ὁ νέος ἔκαμε πα-
ρέαν μὲ μερικὸς φίλους του, παλαιούς καὶ
νέους—καφεπώλας, κουρεῖς καὶ καπήλους. Ἐ-
περναν ὅλα τὰ μαγαζεῖα ἀράδα, διὰ νὰ μὴν
ἀφήσουν κανένα παραπονεμένον—τὰ δικά τους
καὶ τὰ ξένα. Πιοτά, κρᾶσιὰ, καφέδες, λεμο-
νάδες, βιολιὰ λαλούμενα. Τέσσαρα πακέτα
καπνὸ τὴν ἡμέραν, καὶ πολλοὺς ναργιλέδες,
ὅλα ὁ Ζάχος. Οἱ δύο φοῦρνοι τῆς παραθαλασ-
σίας ἀγορᾶς, ὁ τοῦ μπαρμπα-Μάρκου τοῦ
Βούργαρη, καὶ τῆς Κουτσοστέργαινας, ἦσαν
γεμάτοι ἀπὸ τὰ γιουβέτσια καὶ σπληνάντερα
τοῦ Ζάχου καὶ τῆς παρέας του.

Τέλος ἡ φήμη ἔσχε τὴν ἠχώ της· ὁ κρότος
ἔφερε τὸν ἀντίκτυπόν του. Μία γεροντοκόρη
ἀπὸ τὸν Ἐπάνω Μαχαλᾶν, ἀρχοντοξεπεσμέ-
νη, καπετανολοποῦλα, ὀρφανή, ἔπου ἡ οἰκο-
γενεῖα της εἶχεν ἰδεῖ ἄλλοτε εὐτυχίως, ἤκου-
σε προτάσεις πανδρολόγων, προξενητριῶν καὶ
φίλων, ὅπου τῆς παρίστανον μὲ μιμικὸν τρό-
πον ὁποῖός τις ἦτο ὡς ἐγγίστα ὁ ἦχος τῶν λι-
ρῶν τοῦ παλινοστήσαντος ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν
Ζάχου. Ἐκεῖνη τὸν εἰξευρε μόνον ἀπὸ τὰς ἀ-
ναμνήσεις καὶ τὰ περιγραφὰς τῆς μητρὸς της.

Μετ' οὐ πολὺ ἡ κόρη—ἡ μᾶλλον ἡ μάννα
της—ἀπεφάσισε «νὰ καταβῆ ἀπὸ τὴν σκάλαν
της» καὶ νὰ δεξιωθῇ τὸν ἐρχόμενον ὄψιμον
γαμβρόν. Ὁ ἀρραβῶν συνήφθη, τὰ «μπασι-
δία» τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ ἐγένεον—ἡ λίρες
τῆς Ἀμερικῆς ἐβαστοῦσαν ἀκόμη—καὶ μετὰ
τρεῖς ἐβδομάδας ἐτελέσθη ὁ γάμος. Γάμος με-
γελοπρεπῆς, καίτοι νυκτερινός—πανηγυρικὸς
καὶ θορυβώδης—ὅπως ἐσυνήθιζαν εἰς τὸν Μα-
χαλᾶν τῶν παλαιῶν εὐπόρων ἐμποροπλοιαῖρ-

χων. "Ολοι οι καλεσμένοι εξεφάντωσαν, έχο-
ρευσαν, επήδησαν ως τὸ πρωί, ἐτραγουδῆσαν,
μὲ δύο ζυγίες βιολιά καὶ λαγοῦτα. Ἄλλ' ὅταν
τὴν χαρραυγὴν, μετὰ ἓνα γῦρον ἔξω περὶ τὴν
μικρὰν πλατεῖαν καὶ τὸν βράχον, ἡ παρέα ἐ-
γύρισε κατὰ τὸ σπίτι διὰ τὴν ψάλλη τὰ «πι-
στρόφια», δύο ἐκ τῶν ζωηρωτέρων, οἵτινες
προηγούντο τῶν μουσικῶν οἰονεὶ σημαιοφόροι,
βλέποντε μίαν σκίαν νὰ κρύπτεται δειλῶς ὀπι-
σθεν τῆς γωνίας ἐνὸς χαλάσματος οἰκίας ὡς
φάντασμα. Ὁ πρῶτος τῶν δύο τὸν ἀνεγνώρι-
σεν. Ἦτον ὁ Ζάχος.

— Τί τρέχει, γαμπρέ;

— Τίποτε ἀπῆντησεν ἐκεῖνος συστελλό-
μενος ὀπισθεν τοῦ ἐρειπίου. Ἔτσι βγήκα.

— Δὲν ἐπλαγιάσατε;

— Ἀκόμα.

Ὁ Ζάχος ἐκινήθη ὡς νὰ ἔβαινε πρὸς τὴν
οἰκίαν τῆς νύμφης. Εἶτα, ὅταν ἐκρύφθη ὀπι-
σθεν ἐνὸς κτιρίου, ἐτράπη ἄλλην ὁδόν. Ἡ
παρέα τῶν καλεσμένων ὀπισθοδρόμησε πρὸς
τὸν κατήφορον τοῦ βράχου, εἶτα διελύθη.

Τρεῖς μῆνας ὕστερον ὁ Ζάχος ἐλθὼν ἐκατοί-
κησεν εἰς τὴν γειτονικὴν μας οἰκίαν. Ἡ γυ-
ναικοῦλα τὴν ὁποίαν εἶχε φέρει ἀπὸ τὸν Πέ-
ρα Μῶλον ἦτο ἀπλῆ, μελιχρία, ἐντροπαλή.
Ἔλεγε καλλημέρα εἰς τῆς γειτόνισσες, καὶ
δὲν ἔπιανε ἄλλην ὀμιλίαν.

Ποικίλαι διηγήσεις εἶχον κυκλοφορήσει ὡς
πρὸς τὴν περίπτωσιν καὶ τὸ ἐπεισόδιον, τὸ ἐ-
πακολουθήσαν εὐθὺς μετὰ τὸν γάμον τοῦ Ζά-
χου. Σχεδὸν κανεὶς δὲν εἶπεν ὅτι αὐτὸς δὲν
ἠθέλησε τὴν νύμφην. Ἐπιστεύθη μᾶλλον ὅτι
ἡ κόρη τὸν ἐδιώξε, πλὴν κανεὶς δὲν εἰζέυρε
τὸ διατί.

"Ὅχι ὠτακουστής, ἀλλὰ διαβάτης, ὀλίγας
ἐβδομάδας πρὶν ἀποθάνῃ ὁ Ζάχος—διότι ὁ Ζά-
χος ἀρρώστησε καὶ ἀπέθανε καὶ ἡ ξένη γυναι-
κοῦλα, ἀφοῦ τὸν προέπεμψε πενθοῦσα μέχρι
τοῦ τάφου ἐμάζωξε τὰ φορέματά της, ἡ πτω-
χὴ, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον της, εἰς τὸν
Πέρα Μῶλον—ἀπλοῦς, λέγω, διαβάτης συνέ-
βη μίαν ἐσπέραν ν' ἀκούσῃ, καὶ ἂν δὲν ἤθελε,
τὸν ἐξῆς διάλογον, μετὰ τοῦ Ζάχου καὶ ἐνὸς
μπαρμπέρη φίλου του ἐκ τῆς παλαιᾶς παρέας,
ἀνάμεσα εἰς ἓν στενὸν μεταξὺ δύο οἰκιῶν,
εἰς τὴν ἀμυδρὰν ἀνταύγειαν τοῦ μεμακρυσμέ-
νου φανοῦ τὸν ὁποῖον μᾶς ἔβαλε τὸν χειμῶνα
ἐκεῖνον ὁ πρωτόβγαλτος Δήμαρχός μας.

— Μὰ γιατί, καϋμένη Ζάχο; ἠρώτα ὁ
μπαρμπέρης, ὁ ὁποῖος ἐφαίνετο κάπως πιωμένος

— Για τὸ γάτας τ' αὐτί, ἀπῆντα ὁ Ζά-
χος, ὅστις ἐφαίνετο ἓνα βαθμὸν περισσώτερον
πιωμένος ἀπὸ τὸν φίλον του.

— Μὰ θὰ μοῦ πῆς! ἐπέμεινε ὁ φίλος. Ὁ
κόσμος τ' ὄχει τούμπανο. Ἔλα δά, καϋμένη.

— Ὁ κόσμος... νὰ σκάσῃ! εἶπε, μετὰ θυ-
μοῦ ὁ Ζάχος. Καὶ τί ξέρει ὁ κόσμος τί τοῦ
γίνεται;

— Τί ἔτρεξε λοιπόν;

— Τί νὰ τρέξῃ...

Ὁ Ζάχος ἐσταμάτησεν ἀποτόμως, καὶ ἤρ-
χισε νὰ ὀμιλῇ ταχέως καὶ μὲ σιγανὴν φωνήν.

— Ἀκοῦς, βρὲ ἀδελφέ! Αὐτὴ, πρὶν πλα-
γιάσουμε, ἠθέλεε κατάλαβες, νὰ τῆς δώσω τῆς
λίρες! νὰ πιάσῃ τῆς λίρες νὰ τῆς μετρήσῃ,
καὶ νὰ τῆς κρατήσῃ, νὰ τῆς ἔχῃ στὰ χέρια
της. Για τῆς λίρες μου, κατάλαβες, μὲ εἶχε
πάρει. Μὰ, ποῦ ἡ λίρες; Ἡ λίρες εἶχαν
στραγγίσει, πρὶν γείνη ὁ γάμος. Μήπως ἦτο
βρύση, μαθές;

— Λοιπόν;

— Τὸ λοιπὸν σὰ δὲν εἶχα λίρες, μ' ἐδιώ-
ξε. Αὐτὸ ἦταν ὄλο.

Ὁ φίλος ἔπιασε μετ' οἴκτου τὴν κεφαλήν.
Εἶτα μυστηριωδῶς ἠρώτησε.

— Καὶ δὲ μοῦ λές, αὐτὴ ποῦ ἔχεις τώρα,
τὴν ἔχεις μὲ στεφάνι;

Ὁ Ζάχος ἀνυπόμονος ἀπῆντησε.

— Μὴ ρωτᾶς!...

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΚΟΥΝΙΑΣ

— Ἐὰν ἐπιστρέψωμε πεζοί; εἶπε ὁ σύ-
ζυγος.

Ἔβλεπε τὸ ξηρὸ ἔδαφος, τὸν ἡσυχο δρόμο,
τὸ αὐγινὸ γαλάζιο φῶς. Ἡ Παυλίνα τρέμουσα
ὀλίγο ὑπὸ τὸ λεπτὸ σχετικῶς ἐπανωφόρι της,
ἀπεκρίθη:

— Ὅπως θέλεις.

Ἐκάθηντο εἰς τὸ τέλος μιᾶς ἀριστοκρατι-
κῆς συνοικίας εἰς ἓνα δρομάκι μεταξὺ τῶν Ter-
nes Betignolles.

Ὁ Λουδοβίκος Δεμουλὲν ἐσήκωσε τὸν για-
κὰ τοῦ ἐπαναφορίου του. Ἀπὸ τὴν μεγάλην
ἐξώθυραν ἠκούετο ἀκόμη ὁ θόρυβος τῆς ἐορ-
τῆς. Γλυκερὰ ἡσυχία ἐβασίλευε παντοῦ.

Ἐξαφνα ἓνα αὐτοκίνητον εὐγῆκε ἀπὸ τὴν
κεντρικὴν αὐλήν, ἠγγισε σχεδὸν, τὸ ἀναποφά-
σιστον ζεῦγος, ἐπέρασε καὶ ἔφυγε παρασύρον
θαυμαστικὰς γοῦνες, πλοῦσια πτερὰ καὶ λαμπερὰ
διαμάντια. Ἡ Παυλίνα Δεμουλὲν ἐπῆρε ἀπὸ
τὸ χέρι τὸν σύζυγόν της, ἄς φύγωμεν γρήγορα.

Ἐσήκωσε ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ περασμένης μό-
δας ἐπανωφόρι της, τὴν οὐρὰ τοῦ μεταξωτοῦ
φορέματός της, τὸ ὁποῖον ἦτο τὸ ἴδιον τῶν
γάμων της. Τὰ μικρὰ της ποδαράκια ἔτρε-

Ὁ Στρατηγὸς Καλάρης

Ἀπὸ τὴν Ἐκθεσιν τῆς κ. Φλωρᾶ Καραβία

(Φωτογραφία Πατρῖδος)

μον ἀπὸ ταπεινώσιν μέσα εἰς τὰ κοινὰ παπού-
τσια της ἀπὸ ἄσπρο μεταξωτό. Ὁ Λουδοβί-
κος τὴν ἠσθάνετο νευρικὴν καὶ θυμωμένην. Τότε
ἤρχισε τὰς συνήθεις μεμφιμοιρίας διὰ τὴν κού-
ρασιν τῶν ἀγρυπνιῶν καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ
ὑπάγῃ τὴν ἐπομένην εἰς τὸ γραφεῖον.

— Ἐσὺ ἠμπορεῖς νὰ κοιμηθῆς, εἶσαι τυ-
χηρὰ.

— Καὶ ἡ Μπεμπέ;... ἡ ὑπηρετρία θ' ἀνα-

παυθῇ ἀφοῦ ἀγρύπνησε τὴν νύκτα ποῖος θὰ
τὴν φροντίσῃ;

— Τί θέλεις! Ἄνθρωποι καθὼς ἡμεῖς, ὑ-
πάλληλοι, σχεδὸν φτωχοί, δὲν πρέπει νὰ πη-
γαίνουν εἰς τὸν κόσμον.

— Μιὰ φορὰ τὸν χρόνον εἰς τὸν προϊστά-
μενόν σου!..... Δὲν προσκαλεῖ, ὅλους τοὺς
ὑπαλλήλους του.

Μὲ προσκαλεῖ διότι ὁ πάπος μου τὸν εἶχε

βοηθήσει όταν ήτο νέος και όχι πλούσιος. Είπε ευγένεια εκ μέρους του, να μην έχη λησμονήσει αυτό, άλλ' ως μου έλειπε αυτή ή τιμή, ένεκα των εξόδων.

Η Παυλίνα δέν απήντησε. Οδοκαθαριστάι εφάνησαν εις την άκρην του δρόμου.

— "Ε! φίλε, αυτή βάζει άσπρα παπούτσια χωρίς να έχη να πληρώση ένα άμάξι.

Η νέα γυναίκα άκουσε την βάνουσον σκέψιν του οδοκαθαριστού. Επεθύμει ο σύζυγός της να σηκώσει το μπαστούνι του και να τον κτυπήση. Ο Λουδοβίκος όμως σαν φιλόσοφος, ήρξέσθη να γελήσει.

— Είπε άγενής, το ζών, άλλ' έχει δικαίον.

"Εφθασαν εις το σπίτι τους. Η ύπηρετρια ή οποία έπερίμενε έφυγε, άμέσως κατανασταγμένη.

Μέσα εις το συζυγικόν δωμάτιον, όλα έδειχναν την οικονομίαν και την δύσκολον ζωήν, άλλά πλησίον εις το άπλο κοινό κρεβάτι, ήτανε μια κούνια θαυμαστίως ωραία, σκεπασμένη από μουσουλίνες και ταντέλλες, μια κούνια σχεδόν πολυτελής. Το στρωματάκι έστηρίζετο επάνω σε μεταξωτό δίχτυ, το σίδηρο το όποιον υποβάσταζε την κουνουπιέρα είχε εις την κορυφήν ένα ωραίο φιάγκο από γαλάζια κορδέλλα. Η Παυλίνα είχε περάσει πολλές ώρες εις το να κεντά το διαφανές αυτό ύφασμα το όποιον έπροφύλακτε την μικράν κόρην της, ή κούνια αυτή ήτο έργον της, και ή άθωα ύπερηφάνιά της.

Ο Λουδοβίκος Δεμουλέν έκοιμάτο ήδη με το πρόσωπον γυρισμένον προς τον τοίχον! Όρθια έμπρός εις το ντουλάπι με τον καθρέπτην, ή Παυλίνα έθαύμαζε το πρόσωπόν της, το όποιον ο κόπος είχε κάμει ωραιότερον, το ύψηλόν και λεπτόν ανάστημά της με το άσπρο μεταξωτόν φόρεμα. Τα μάτια της ήσαν ολιγότερον γαλανά, από το σύνηδες, με ένα λεπτόν μαυρο κύκλον, λυπημένα και βαθειά, τόσο πολύ βαθειά ώστε εξέπληξαν και αυτήν την ιδίαν. Τι ήτο το σκοτεινόν και το ταραγμένον, εις την διαυγή άβυσσον των οφθαλμών αυτών. Έσκέφθη: «Είμαι ωραία...» και ένα πρόσωπον άνδρικόν, ένα πρόσωπον έρωτευμένον έστάθη έξαφνα μεταξύ των οφθαλμών της και του καθρέπτου της. Τότε, βιαστικά εξεδύθη,..... έπλάγιασε και ήθελε να κοιμηθής άμέσως.

Να κοιμηθής; ήτο πολύ νευρική. Ίδέσθι άντίθετοι συνεδέοντο με το άνέλπιστον λογικόν το όποιον έχουσι οι φανταστικαί των τρελλών.

Η Παυλίνα ένθυμείτο. Έξαναζούσε την

νεότητά της της πτωχής κόρης, την όποιαν ή άνάγνωσις, το θέατρον και έν γένει ή άτμοσφαιρα του Παρισίου είχαν προώρως άναπτύξει και μαράνει. Ένυμφεύθη δέκα έννέα έτών, καταληφθεΐσα περισσότερο από τον έρωτα, παρά από το άγαπούμενον πρόσωπον, πολύ ένωρίς έχασε ένα ένα τα νεανικά της όνειρα. "Ο Λουδοβίκος ήτο ότι λέγουσι με κάποιαν περιφρόνησιν «καλό παιδί» άλλά δέν όνειρεύονται πάντα τα κορίτσια «καλά παιδιά».

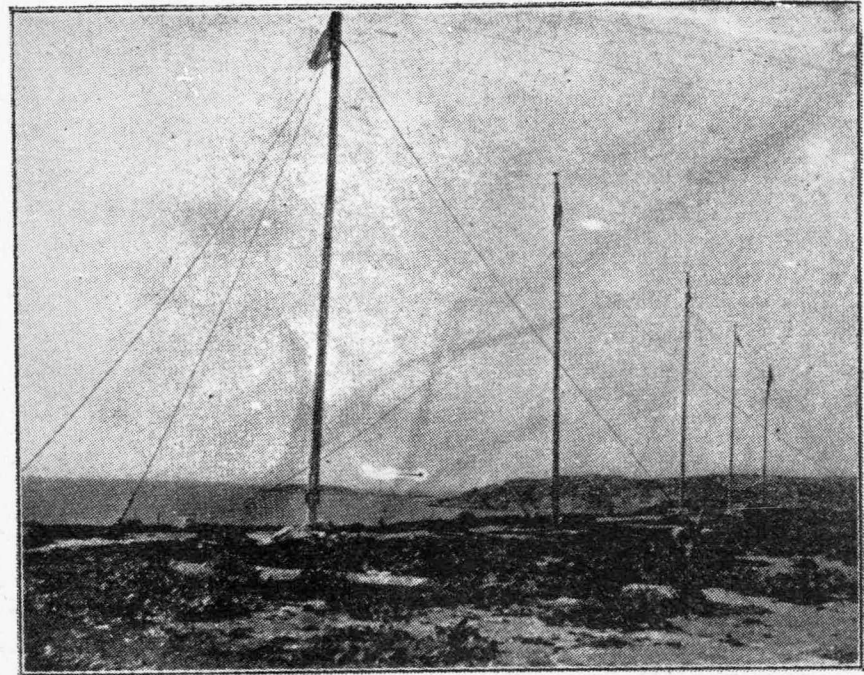
Σύζυγος ρωμαντική, σύζυγος λαμπρός και βαρετός... δέν λείπει πλέον παρά ένας τρίτος και ίδού ή αιώνια κωμωδία όπου επαναρχίζει. Την φοράν αυτήν το τρίτον πρόσωπον άντι να φέρη την δυστυχίαν του Λουδοβίκου Δεμουλέν, την έμπόδισε ή τουλάχιστον την έβράδυνε. Και το τρίτον αυτό πρόσωπον ήτο ή μικρά κόρη, ή Δεσποινίς Άγαπητή, ή οποία έκοιμάτο μέσα εις την θαυμασίαν κούνιαν.

Η Παυλίνα Δεμουλέν ελάτρευε αυτό το παιδί, το όποιον ήλθε ολίγον άργά, — έπειτα από έπτά χρόνια τα όποια έπέρασαν μελγχολικά. Το ελάτρευε ως κάτι θεϊόν, ως ένα παιχινίδι. Εις τα βαρετά μητρικά καθήκοντα ως άθεράπευτος ρωμαντική, άνεμίγνυε χάριν, φαντασίαν, γαράν, και έκαμνε την ανατροφήν της κόρης της ένα είδος αισθηματικου ποιήματος.

Ένα έτος, δύο έτη έπέρασαν τοιουτοτρόπως. Η Δεσποινίς Άγαπητή θά άφινε πλέον την κούνια ή οποία ήτο πολύ μικρά δι' αυτήν. Η ένθερμος μητρική άγάπη της Παυλίνας έγίνετο ήσυχότερα, ή νέα μητέρα έδέχθη να έξέρχεται καμμιά φορά, έπήγε εις το θέατρον, έκαμεν μερικάς έπισκέψεις εις τους Μορέν, ξανάνοιζε τα άγαπητά βιβλία της τα όποια είχε έγκαταλείψει....

Και ίδού ότι ένας άνδρας άπησχόλει την σκέψιν της, έν όχι την ζωήν της. Τον συνήντησε πέντε έξ φορές εις τους Μορέν και ήρχισε κατ' αρχάς να την περιποιείται με σεβασμόν, έπειτα ολίγον κατ' ολίγον ελάμβανε θάρρος. Ητο ωραϊός νέος, ο όποιος βεβχίως δέν ήτο «καλό παιδί», έξυπνος, καλλιτέχνης, περιποιητικός εις τάς γυναίκας. Από την πραγματικήν αξίαν του ή Παυλίνα δέν ήξευρε τίποτε, άλλ' εις την παγίδα της φαινομενικής του αξίας ή ρεμβώδης φαντασία της συνελήφθη σαν άθωο πουλάκι.

Την αυτήν νύκτα, κατ' την ώραν όπου έχορευσαν μαζί έτόλμησε μιαν έξομολόγησιν, μιαν άόριστον παράκλησιν συναντήσεως. Η Παυλίνα δέν απήντησε τίποτε.... Τώρα πλαγιασμένη εις το σκότος, με τον πυρετόν εις το αλ-

Η ΥΨΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ ΕΙΣ ΣΟΥΔΑΝ

μα, με την καρδιά σχεδόν τρελλή ή Παυλίνα έσκέπτετο. Η έξαφνική έξομολόγησις είχε ταράξει την ψυχήν της κατέρριπτε και τα τελευταία όνειρα ευτυχίας τα όποια έκρυπτον το κενόν της ζωής της, όπως στρώμα ασβέστου κρύπτει τα σκασιμάτα του τοίχου. Δέν επανέυρισκε πλέον έν έαυτή την ύπομονετικήν σύζυγον, την χαρούμενην μητέρα άλλά μόνον το άσθενές πλάσμα, την φαντασιόπληκτον, την έρωτευμένην, την καταδικασμένην εις διαρκείς και ματαίους μονολόγους, και εις άνήσυχον αναζήτησιν φανταστικων όνειρων.

Και ένθυμήθη ένα τραγουδι όπου έτραγουδοϋσε άλλοτε:

Νινόν, Νινόν, τί κάνεις την ζωήν;....

Εις τί έχρησιμοποΐει αυτή την ζωήν της ή οποία δέν ήτο τόσο νέα όπως ή Νινόν ή οποία δέν είχε έρωτα;.... "Ανοιξε τα μάτια, ή κάμαρα ήτο κατασκότεινη άλλά ένα ωρό φως χώριζε τους μπερτέδες και κοντά στο κρεβάτι κάτι λευκό ξεχώριζε μέσα εις το σκότος.

Έπειτα το σκοτάδι ήρχισε να φωτίζεται, το λευκόν πράγμα ελάμβανε σχήμα, και τέλος εφάνηκε σαν ακίνητη βάρκα εις τον νυκτερινόν ώκεανόν. Η βάρκα αυτή ήτο από μεταξωτό δίχτυ και τα πανιά της από μουσελίνα.

Η Παυλίνα άπλωσε το χέρι της, άγγιξε

την κούνια. "Όπως ο ναυαγός πλάνεται εις ναυαγοςσωστικήν βάρκα.

Έν τούτοις το σκότος υποχωρούσε εις την ήμέρα, φέρον επάνω στα μαύρα φτερά του τάς κακώς σκέψεις της νύκτας οι όποιαι έχάθησαν εις την πλέον μακρυνήν γωνίαν του δωματίου, και ή κούνια εφάνηκε ολόκληρος, μικρά άγκυρα ή οποία στηρίζει μιαν ύπαρξιν.

Η Παυλίνα έκλαια ήσυχα ταραγμένη, άλλά αποφασισμένη. Και επάνω εις το σίδηρο ο γαλάζιος φιάγκος έκυμάτιζε σαν σημαία νίκης.

Marcelle Tinayre

(Μετάφρασις Ε. Ν.)

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΑΣ

Γ'

Χειρότερη όμως ακόμα από την αυστηρή θεωρητική μητέρα είναι εκείνη που λατρεύει το παιδί της σαν είδωλο, και τρώγει τη ζωή της σε φανταστικούς τρόμους και αδιάκοπες άνησυχίες. Ποιος δέν έγνώρισε το δυστυχισμένο αυτό πλάσμα με το γέρικο, κατσοφισμένο πρόσωπο, πάντα δυσαρεστημένο,

στενοχωρημένο, αηδισμένο, που θέλει πάντα εκείνο που δεν έχει, και δεν το θέλει πια μόλις το απολαύσει;

Από τη μέρα που γεννηθεί μαθαίνει πώς τίποτα στον κόσμο δεν είναι αρκετά καλό για κείνο, πώς έξω από τη μικρούτσικη ζωή του τίποτα δεν αξίζει, τίποτα δεν σημαίνει. Η θέλησή του είναι νόμος της μητέρας και όλου του σπιτιού. Θεωρεί το μικρούτσικο έκυτό του άξιο του κόσμου. Όλη η δημιουργία γυρνά γύρω του, γι' αυτό πλάστηκε, και πρέπει να υποταχθεί στη θέλησή του. Τα παιδιά που παίζουν μαζί του πρέπει να είναι σκλάβοι του. Αν πέσει χάμω και κτυπήσει, χαλά ο κόσμος. Αν αρρωστήσει, τρελαίνεται ή μάννα και τρελαίνει όλους γύρω της. Μεγαλώνει το παιδί αυτό σε ατμοσφαιρικά ανησυχίας μὴν πάθει τίποτα, νευριάζει, ζαρώνει από το πολύ το χάρδι. αρρωστά από την πολλή την προφύλαξη. χαρά δεν έχει αφού δεν προφθάνει να επιθυμήσει κανέναν δεν αγαπά γιατί όλοι του φταίγουν. τη μητέρα του την τυραννεί και τη βκρανέται. τ' άλλα παιδιά τ' αποστρέφεται. τίποτα δε θέλει, τίποτα δεν του άρρσει, τίποτα δεν το συγκινεί έξω από το έκυτοδάκι του. Και μουδιάζει στην αυτολατρεία του που είναι και η αυτοσκληραβία του, πριν γίνει δέκα χρονών.

Βέβαια όλες οι μητέρες δεν χαλούν έτσι τα παιδιά τους, ούτε τους φέρονται όλες με υπερβολική αυστηρότητα. είναι και μητέρες πιο φρόνιμες, που αφήνουν τα παιδιά τους να μεγαλώνουν φυσικά. Μά έρχ γε άρκει αυτό;

Από μωρό το παιδί έχει ανάγκη από ανατροφή στη μητέρα πέφτει ο κληρός ν' αναθρέψει την ψυχή του. Από τριών μηνών μαθαίνει το μωρό να υπακούει. οκτώ και δέκα μηνών ξέρει κιόλα να διακρίνει ποιός το χαλά και ποιός δεν το χαλά. Όταν μάθουμε το παιδιό μας, από τους πρώτους μήνες πώς θα υπακούσει, δε χρειάζεται πια μεγάλη αυστηρότητα. φθάνει να μη χαλαρώσει ή επίβλεψή μας, φθάνει να νοιώθει το παιδί τη μάνα του κοντά του, έτοιμη πάντα να βοηθήσει σε μια δύσκολη ώρα, να το παρηγορήσει στη λύπη του, να το τιμωρήσει στη κακία του, να το αγαπά πάντα.

Η αγάπη της μητέρας πρέπει να είναι ακούραστη, δυνατή, υπομονετική, ατέλειωτη. μαλακιά όμως όχι.

Αν το παιδί νοιώσει, π.χ., πώς σαν τρέξει στη μητέρα και κλάψει και ξεμολογηθεί και πετ την άταξία του και μαυρίσει τον έκυτό του, ή μητέρα θα το λυπηθεί και θα το συγχωρήσει και δε θα το τιμωρήσει. το παιδί

αυτό θα έχει συχνά διάθεση να ξεμολογιέται και να δείχνει τον έκυτό του ακόμα πιο μαύρο για να επιτυχαίνει πιο βέβαιη συγχώρηση. Δεν άρκει ή ξεμολόγηση και ή συγχώρηση χρειάζεται δίκαιη τιμωρία. πρέπει το παιδί να μάθει υπερέφρανα και παληκαρία να εξαγοράζει την άταξία του. ή συγχώρηση θα είναι της μητέρας το φιλι που συνοδεύει την τιμωρία, το φιλι που θα σβύσει την πίκρα, τον πόνο της ψυχής του παιδιού. με ή τιμωρία θα μείνει για να χαράζει μέσα του βαθύτερα την ένθύμηση της άταξίας, που δεν πρέπει να επαναληφθεί, και συναμα για να δυναμώσει την ψυχή του παιδιού, που λίγο λίγο θα μάθει πώς είναι υπεύθυνο για τις πράξεις του, και πώς με κόπο εξαγοράζονται τα σφάλματα. "Αν από μικρό δεν του το μάθει ή μητέρα, ή ζωή θα του το μάθει αργότερα. και αλλοίμονο σε κείνον που τον βρει άνετοιμο ή ζωή!

"Όσο λάθος είναι ν' αφήνομε το παιδί μας χωρίς παρηγοριά σαν είναι βυθισμένο στη λύπη του και στη μετάνοια, άλλο τόσο λάθος είναι να ζητούμε να βγάλουμε από τη ζωή του παιδιού μας κάθε λύπη, κάθε στενοχώρια, κάθε φροντίδα, κάθε έννοια. Ζωή χωρίς έννοιες και φροντίδες δεν υπάρχει. ή ψυχή του παιδιού, όπως και το σώμα, έχει ανάγκη από γυμναστική για να δυναμώσει. ή μητρική αγάπη λοιπόν θα γυμνάσει την παιδική ψυχή, οδηγώντας την με χέρι τρυφερό αλλά και δυνατό. αληθινή αγάπη δεν είναι εκείνη που βγάζει από το δρόμο του παιδιού κάθε δυσκολία, αλλά εκείνη που το μαθαίνει πώς να υπερνικά τις δυσκολίες.

"Ένα παιδάκι έχει πυρετό. είναι παραμονή του "Αι-Βασίλη, και το παιδάκι συγχίζεται που δεν είναι σηκωμένο ν' ακούσει τ' αγοράκι που θα τραγουδήσουν το βράδυ τον "Αι Βασίλη. Για να μὴν κακοκαρδίσει, ή μάνα, που πονεί διπλά για τη στέρηση του παιδιού της, βρίσκει μια γελασιά να το παρηγορήσει. του λέγει πώς φέτος άλλαξαν τα καλαντάρια και πώς ο "Αι-Βασίλης θα πέσει μίαν εβδομάδα αργότερα. — "Τί καλά, λέγει το παιδί, «σαν να το ήξεραν πώς θα είμαι άρρωστο!»

Συγκινητική γελασιά, βέβαια, με κακή για το παιδί. ή αγάπη αυτής της μητέρας δεν έχει τη δύναμη που χρειάζεται για να δυναμώσει την ψυχή του παιδιού της. το άρρωστο παιδί έκανε άμέσως τη σκέψη, «σαν να ήξεραν πως θα είμαι άρρωστο», και βρήκη φυσικό ν' αλλάξουν τα καλαντάρια για το κέφι και την καλή ή κακή υγεία του μικρούτσικου ατόμου

του. το μυκλουδάκι του κάμνει το μικρούτσικο έκυτό του κέντρο του κόσμου, όπως είναι κέντρο της αγάπης της μητέρας του.

Και όμως ήταν τόσο εύκολο να το συνηθεί ή μάνα του από μικρό να υποτάσσεται στις ανάγκες της ζωής, που μια απ' αυτές είναι και ή αρρώστια! Δύσκολη δεν είναι αυτή ή ανατροφή. το παιδί μαθαίνει χωρίς κόπο να υποτάσσεται, φθάνει ν' αρχίσει από μικρό. Και με την υποταγή αυτήν αναπτύσσεται μέσα του ή υπερέφρανα και ή παληκαρία, μαθαίνει να μὴν καταδέχεται να παρκαπονιέται.

"Άλλη μάνα βλέπει στα χέρια του παιδιού της ένα κουτί τσοκολάτες που του δώρισε κάποιος. το παιδί αυτό έχει αδελφάκι φιλάσθενο που δεν πρέπει να φάγει τσοκολάτες. "Η μητέρα πέρνει το κουτί λέγοντας. — "Αν δεί το αδελφάκι σου πώς τρώς εσύ. θα λυπηθεί καλύτερα λοιπόν με φας εμπρός του».

Νομίζει ή μητέρα αυτή πώς αγαπά πολύ το φιλάσθενο παιδί της. Και όμως δεν το αγαπά όσο πρέπει, αφού για ν' αποφύγει μια στιγμής λύπης του παιδιού της, χαλά, προστυχεύει την ψυχή του, την εγκραδιώνει στον έγωισμό και στην τυραννία των άλλων, και το κάμνει δούλο των όρεξιών του για το μέλλον. Δεν έχει τη δύναμη να γυμνάσει την ψυχή του παιδιού της στις αναγκαίες στερήσεις, που θέλει δε θέλει θα βρεθούν μια μέρα στο δρόμο του.

"Από τους στοχασμούς της κ. Π. Δέλτα

ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΔΙΟΝ ΤΩΝ ΜΑΧΩΝ

Μεταφέρομεν από το υπό τον άνω τίτλον ώραϊον βιβλίον του κ. Τσοκοπούλου δύο ώραϊους χαρακτηρισμούς του πολέμου.

— Ζήτω ο πόλεμος!

"Ανθρωπε, τι ζητείς; Να ζήση ο πόλεμος φωνάζεις. Και όμως ο πόλεμος σέρνει μαζή του τας απεριγράπτους ωμότητας, την αγριότητα του κτήνους, την λήθη του ανθρωπισμού. Γενναϊότερος είναι εκείνος που θα μεταχειρισθῆ τον οξύτερον δόλον, που θα χύση το αφθονώτερον αίμα, που θα προκλέση τα πυκνότερα και τα πιερότερα δάκρυα. "Ο νικητής είναι ο "Ολεθρος. "Ο "Αχιλλεύς πρέπει να είναι εις τον πόλεμον δίδυμος με τον πολύμητιν "Οδυσσεά. "Ο,τι απχορευέται εις τον κοινότερον κακούργον, εν ειρήνη, είναι επιβεβλημένον εις

τον άσπιλον ίππόπην του πολέμου. Δεν σου επιτρέπεται, άνθρωπε, να κτυπήσης τον έχθρόν σου όταν κοιμάται εις τους καιρούς της ειρήνης. "Αλλά εις τον πόλεμον ο αϊφνιδιασμός είναι κανών. Είσαι άνανδρος αν πάρης εις ήμεραν ειρήνης, δύο αλόμη βοηθούς δια να κτυπήσης πλαγίως εκείνον που σου έκαμε όλα τα κακά. Και εις τον πόλεμον μεγαλοφυία είναι ή κυκλωτική κίνησις, και αν κατορθώσης να έχης μεγαλειότερας δυνάμεις από τον αντίπαλόν σου, τουτο λέγεται οργανώσις, λέγεται τακτική, πέρνει ένα σωρόν άλλα ώραϊα όνόματα και θαυμάζεται από τον κόσμον.

"Ο άγριος ληστής που ένα πρωτ εις τον λόφον του "Αγίου "Αθανασίου των "Αθηνών, προσεπάθησε να σκοτώση τον δήμιον έτοιμον να του κόψη το κεφάλι, έκίνησε την αγανάκτησιν του πλήθους. Και όμως ο δήμιος δεν ήτον καλλίτερος του ληστου, τα κεφάλια τα έκοβε τότε ως έκτελεστής του νόμου, δια να γλυτώση το δικό του το κεφάλι βαρυμένον από άγρια έγκλήματα.

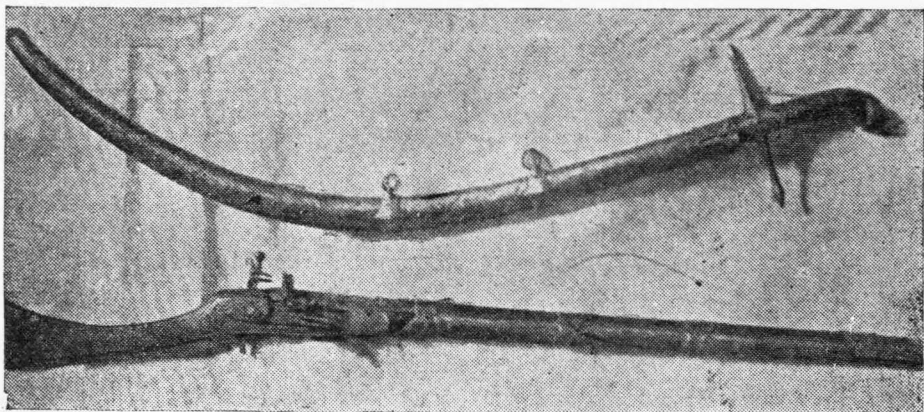
Και μίαν ώραϊαν ήμέραν, μίαν "Ιδέα—ή Πατρεις—σου δίδει όπλα, σε διδάσκει με λεπτεπίλεπτον σοφίαν πώς να σκοτώνης, και σε στέλνει να γίνης δολοφόνος, δια να γίνης ένδοξος. "Αφήνεις πίσω σου την μητέρα, την γυναίκα ή την μνηστήν, χωρίς να είσαι βέβαιος ότι θα την ξαναδής, και πηγαίνεις να σκοτώσης κάποιον τον όποιον δεν γνωρίζεις, ο όποιος άφησε εκεί κάτω εις την πατρίδα του μίαν μητέρα, την γυναϊκά του ή την μνηστήν του. Καμμία εικόν τρυφερότητος δεν περνά έξωφρα μπροστά από τα μάτια σου να σε οδηγήση εις τον οϊκτον και εις την λύπην. Χοροπηθοῦν μόνον κόκκινα σφαιρίδια και αισθάνεσαι δίψην αίματος ως λησμονημένη από καιρόν μέσα εις το δοχείον του φαρμακοποιου βδέλλα. "Η ανθρωπότης που προχωρεί με μεγάλη βήματα προς την "Ιδέαν και προς το Αϊσθημα, ασφαλώς θα φθάση μίαν ήμέραν και γρήγορα εις τον ανθισμένον πράσινον κάμπον, όπου θ' ανθῆ μόνον ή εληά της ειρήνης.

Και τότε θα γυρίση πίσω της ή ανθρωπότης, θα ιδῆ τι έρείπια άφησαν αι παρελθούσαι γενεαι και θα φτύση με περιφρόνησιν άπάνω στους τάφους μας.

— Ζήτω ο πόλεμος!

"Ανθρωπε, τι ζητείς; Να ζήση ο πόλεμος φωνάζεις. Και φωνάζων υπέρ του πολέμου υπακούεις εις μίαν μεγάλην ανάγκην. "Ο πόλεμος δυναμώνει το σώμα και την ψυχήν ενός "Εθνους όπως ή γυμναστική άνδρίζει τον άν

ΤΑ ΣΠΑΘΙΑ ΤΟΥ ΑΔΗ ΠΑΣΣΑ

θρωπον. Χωρίς τον 'Αχιλλέα μία εποχή δεν θα είχε να επιδείξει τίποτα άλλο, και ο πολυμήχανος Κολοκοτρώνης εκπροσωπεί μόνος του μίαν γενεάν. Είς τους καιρούς τής ειρήνης αφήνεις την ψυχήν σου να μιλᾷ σιγά-σιγά και οί μὺς σου παρκλύουν και χάνεις μιλᾷ με την ρώμην και τὸ αἶσθημα. "Ὅπως τὰ θηρία τής προϊστορικής ἐποχῆς, ὀλίγον κατ' ὀλίγον λησμονεῖς τὴν χρῆσιν τῶν ὀργάνων ποῦ σοῦ ἔδωκεν ἡ φύσις και ἐτοιμάζεις τὸν τράχηλον εἰς τὸν ζυγόν, ὁ ὁποῖος ἀσφαλῶς θὰ ἔλθῃ, ἂν εἴσαι ἀδύνατος.

Δὲν εἶσαι δολοφόνος διότι ἀγωνίζεσαι διὰ μίαν ιδέαν και ὅλα τὰ μέσα ποῦ θὰ μετχειρισθῆς εἶναι καλὰ διότι φέρνεις τὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς δούλους. Πάρε τὴν ταχύτητα τοῦ αἵματος και τὴν πονηρίαν τής ἀλεπούς και γίνου εὐλύγιστος ὅπως ἡ νυρίτσα, διὰ νὰ κατορθώσης νὰ κερδίσης.

Ἀπέναντί σου δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος, ὑπάρχει ὁ ἐχθρὸς τής πατρίδος, ὁ ἐχθρὸς ποῦ ἐρχεται νὰ σοῦ πατήσῃ τὸ ἔδαφος, νὰ ὑβρίσῃ τοὺς νεκροὺς σου και τὰ ἰδανικά σου. Κάθε ὄπλον εἶναι καλὸν ἐναντίον του.

"Ἄν πεθάνῃς ἐκέρδισες τὸν ὄρατον θάνατον. Δὲν σ' ἔζωσεν ὁ πόνος εἰς τὸ κρεβάτι και δὲν σ' ἐξηυτέλισεν ἡ φθορὰ σιγά-σιγά, και δὲν σ' ἐκύλησεν ἐλεεινὸν και συχαμένον τὸ μικρόβιον ἀπάνω στό στομάχῳ. Ἐπεσεσ ὄρθιος ἀπὸ ἓνα ἀγγιγμα τοῦ Ὀλέθρου, τοῦ μεγάλου και ἀοράτου πνεύματος, τὸ ὁποῖον περνᾷ βίαια και θερίζει. Ἐπεσεσ με τὸ σπαθὶ στό χέρι, σύντριμμα εἰς τὴν στιγμήν τής συμφορᾶς μνημεῖον αἰσθήματος ποῦ ἐσωριάσθῃς ἀπὸ τὴν ὀρμήν τοῦ μεγάλου τυφῶνος. Ἐκείνοι ποῦ μένουν πίσω σου σὲ θαυμάζουν και ὑπάρχουν

πάντοτε οἱ ὄρατοὶ ἔφηβοι ποῦ εὔχονται νὰ ἔχουν τὸ τέλος σου.

Και ἂν εἰς τὰ σιδερένια ἀλώνια ποῦ ἐπάλαψες με τὸν Χάρο, σὺ ἐδείχθῃς ὁ νικητὴς, θὰ πέσουν τὰ τείχη τής πόλεως ὅταν θὰ γυρίσης, διότι δὲν χρειάζονται τείχη εἰς τὴν πατρίδα ποῦ ἔχει παιδιὰ με τὸ στήθος σου.

Και ἂν ὑπάρχῃ γυναίκα και ἀρραβωνιαστικιά, θὰ σὲ δεχθῇ με διπλὰ δάκρυα χαρᾶς και ἡ μάνα θὰ νομίσῃ πῶς σ' ἐξαναγέννησεν.

Ἡ ἀνθρωπότης ποῦ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην ν' ἀναπαυθῇ κάτω ἀπὸ τὰ κλαδιά τής ἱερᾶς ἐλαίας, δοκιμάζει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τιναχθῇ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν φωνὴν κάποιου καθηκόντος. Και ὅσον πολιτίζεται, και ὅσον ἡμερώνει, τόσο βαθύτερα και τόσο ἐσωτερικώτερα αἰσθάνεται τὸν θυμωσμὸν πρὸς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι παραπάνω ἀπὸ τὸ σῶμά των και ἀπὸ τοὺς πόνους των, ἐκτιμοῦν μίαν ιδέαν ποῦ ὠθεῖ και ἓνα αἶσθημα ποῦ ἀνδρίζει.

SELMA LAGERLUF

Εἰς τὸ βάθος μιᾶς ψυχρᾶς χώρας τοῦ βορρᾶ, εἰς τὴν ἐπαρχίαν Venuland τής Σουηδίας, ἔζη μία νεαρὰ διδασκάλισσα.

Ἡ βόρειος Σουηδία εἶναι τόπος ἄγριος με μαύρα ἀπέραντα δάση, δρόμους σκεπασμένους με χιόνια και οὐρανὸν φωτιζόμενον ἀπὸ τὴν χλωμὴν λάμψιν τοῦ βορείου σέλαος. Κατὰ τὰς μακρὰς ἐσπέρας ἡ νέα κόρη ὄνειροπόλει. Ἐζωντάνευσε τὰς ἀρχαῖες σκανδιναυκὰς παραδόσεις Vileings.... Τὸ πνεῦμα τής ἀφυπνίζετο εἰς φανταστικά ὄνειρα, φιλοσοφίαν θρη-

σκευτικὴν και ἐδυνάμωνε με τὸ σπέρμα τής κλωσύνης τής δικαιοσύνης και τής εὐσπλαχνίας τὸ ὁποῖο ἐχαρκτηρίζεν τὴν φυλὴν τής.

Ἡ Σέλμα Λάγγερλος ἐμεγάλωσεν εἰς τὸ πλαιῖον οἴκημα τοῦ Sullievrana τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα τόσο συχνὰ ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὰς διηγήσεις τής. Εἶχεν ἀκούσει νὰ διηγούνται ἐκεῖ τόσας ιστορίας... Ἡ ψυχὴ τής πάλαι ποτε ἔλη ἀπὸ τὴν ἀνάμνησιν τῶν ἵπποτων και τής ἀνωμάλου και περιέργου δόξης των ἐφλέγετο μέχρι λυρισμοῦ. Σχεδὸν ἀσυναισθῆτως ἔγραψε τὴν διήγησιν τοῦ Goesta Berling ῥίπτουσα τυχαίως εἰς τὸ δοκίμιόν τής τοὺς πλαιῖους μύθους και τὰς παραδόσεις. Ἡ φαντασία τής πλουσιωτέρᾳ ἀκόμη ἀπὸ τὴν λαϊκὴν φαντασίαν, τοὺς ἐζωντάνευσε δίδουσα εἰς αὐτοὺς μίαν γυναικεῖαν χάριν, ἀβρὰν και μαγευτικὴν. Ἡ καλλιτεχνικὴ ψυχὴ τής τοὺς ἐξωράιζε και τοὺς ἐδημιούργει μίαν μορφήν ἀλλοκότως ποιητικὴν. Ἄγνωστος χθές, ἡ διήγησις τής Goesta Berling τὴν ἔκαμε εἰς μίαν ἡμέραν ἔνδοξον. Οἱ λόγοι ἐνῶ ἀπελάμβανον τὸ γόητρον τής νέας αὐτῆς Iaga συνεζήτησαν ἐν τὸ ἔργον τής Selma ἦτο ποίημα ἢ μυθιστόρημα ὁ λαὸς ἀπλούστατα ἐπεφῆμει τὴν συγγραφέα του.

Εἰς τὸ σπινθηροβολοῦν αὐτὸ βιβλίον τὸ τόσο φανταστικόν, τόσο ἀλλόκοτον ἡ Σουηδία ἀνεῦρε ἑαυτήν. Κάθε ψυχὴ ὄνειροπόλος τὴν οἰκειοποιήθη, τὴν μετεσχημάτιζε κατὰ τὴν διάθεσιν τής..

Τὸ πρῶτον τής αὐτὸ ἔργον δὲν ἔλαμψεν οὔτε διὰ τὴν ιδέαν οὔτε διὰ τὴν ἀκριβείαν τής συνθέσεως οὔτε διὰ τὴν λογικὴν δημιουργίαν χαρακτηρῶν τὴν ὁποῖαν παρουσιάζει τὸ νέον μυθιστόρημα. Εἶναι κατὰ παρόμοιον Ὀδυσσειακοῦ ἄσματος. Εἶναι αἱ παλαιαὶ φωναὶ τής πατρίδος αἱ ὁποῖαι διηγούνται πράγματα φανταστικά τῶρα λησμονημένα. Ἡ Selma Lagerluf δὲν εἶναι μυθιστοριογράφος εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν Σουηδὴ μυθολόγος. Διὰ τοῦτο τὸ 1905 δώδεκα ἔτη μετὰ τὴν ἐμφάνησιν τής Lagende de Goesta Berling ἐδόθη εἰς τὴν Στοκχόλμην συμπόσιον προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ νῦν βασιλέως τής Σουηδίας, κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ Selma ἀπεθεώθη. Ἡ Σουηδικὴ ἀκαδημία εἶχεν ὑποδείξει αὐτὴν ὡς ὑποψήφιαν εἰς τὸ βραβεῖον Nobel διὰ τὴν φιλοσοφίαν.

Ἦτο ὑπερήφανος δι' αὐτὸ και εὐτυχῆς, ἀπλούστατα και μία λάμψις χαρᾶς διεπέρα τοὺς ὀφθαλμοὺς τής τόσο καθαροὺς και βαθεῖς.

Δὲν τής ἐδόθη ἅμας τὸ βραβεῖον παρὰ τὸ 1909.

Τὸ βραβεῖον Nobel ἐξ ἑκατὸν χιλιάδων δραχμῶν ἀνταμείβει κατ' ἔτος τὸ καλλίτερον ἔργον, τὴν πλέον ἀξιόλογον ἐργασίαν εἰς τὴν φιλοσοφίαν τὰς ἐπιστήμας τὴν φιλοσοφίαν και τὴν ἱστορίαν.

Ἡ Selma Lagerluf ἡ κ. Curie και ἡ βραβωνη τοῦ Suttner εἶναι αἱ μόναι γυναῖκες αἰτινες ἔτυχον αὐτοῦ, και ἐν ἡ Σουηδία ἐτίμησεν οὕτω τὸ πνεῦμα τής Selma, τὸ ἔκαμε οὐχὶ μόνον διὰ τὴν φιλοσοφικὴν ἰδιοφυίαν τής ἀλλὰ και διὰ τὴν εὐσπλαχνικὴν ψυχὴν τής. Εἰς ὅλον τὸ ἔργον τής πάλαι αὐτὴ ἡ ψυχὴ τής κλωσύνης. Εἰς κάθε σελίδα ποῦ γράφει δίδεται εἰς τοὺς ἀναγνώστας τής :

Προσπαθεῖ χωρὶς κανεὶς νὰ τὸ ἐννοῇ νὰ ὀδηγήσῃ αὐτοὺς εἰς τὸ καλὸν διὰ μιᾶς ὁδοῦ δικαίας και εὐγενοῦς. Ἄρα γε ὑπέφερε ; Ὅμοιάζει πρὸς τὸν βασιλέα τῶν « Ἀοράτων δεσμῶν τής » ὁ ὁποῖος κάμνει νὰ ὀμιλῇ, νὰ στεναζῇ και νὰ κλαίῃ λύπη, ἥτις ἦτο κρυμμένη εἰς τὴν φαντασίαν του και ἀπέκτησε τὴν θαυμαστὴν εὐχέρειαν νὰ συγκινῇ τὰς καρδίας. « Ἐφάνερονε τὸ μυστικὸν του λέγει ἡ ἱστορία και ἐν τούτοις δὲν τὸ ἐφάνερονε ». Ἡ Selma ἐπίσης δὲν θὰ φανερώσῃ τὸ ἰδικόν τής.

Πλατύνει ὅλα τὰ αἰσθήματα, αἰσθάνεται και ἐμπνέει ἓναν ὀπτιμισμὸν ὅστις μετασχηματίζει κάθε πρᾶγμα. Ἀποσυρμένη εἰς τὸ Falum μικρὰν πόλιν τής Σουηδίας κατοικεῖ τώρα εἰς μίαν εὐόχωρον οἰκίαν διότι ἡ ἀνεσις ἠκολούθησε τὴν δόξαν και ἀντήμειψε τὸ ἔργον τής. Ζῇ ἐκεῖ ἀπομονωμένη εἰς τὸ βάθος τῶν μεμάλων ὄματιων, κατὰ τὰς μακρὰς χιονόδεις ἡμέρας με τὴν γηραιὰν μητέρα τής σιωπηλὴν ὅπως αὐτὴ. Συχνὰ ἐξαπλωμένη εἰς τὸ διβάνι ἀκούει τὰς ἀρμονίας και τὰ ποιητικὰ και μαγὰ ὄνειρα τὰ ὁποῖα τραγουδοῦν μέσα εἰς τὴν ψυχὴ τής .

Αἱ διηγήσεις τής ἀποπνέουν τὸ μυστήριον, τὸ ὑπερφυσικόν, τὰ βαθέα κενὰ αἰσθήματα· δὲν ἔχουν οὔτε ταχύτητα οὔτε λιτότητα. Τὴν παρασύρουν και τὰ ἀκολουθεῖ.

Εἰς ὅλον τής τὸ ἔργον, ἡ κλωσύνη, τὸ ἔλεος, ἡ εὐσπλαχνία ἐξασφαλίζουν τὴν εὐτυχίαν, τὴν σωτηρίαν τής ψυχῆς και δίδουν τὴν δύναμιν τοῦ ζῆν. Ἦσόν ἡ φιλοσοφία αὐτὴ φαίνεται δυνατὴ εἰς τὸν «Ἐξόν τῶν Χριστουγέννων». Εἰς τὴν «Γυναίκα τοῦ Ψαρά» ἡ δυστυχὴς ἐκείνη γυνὴ ἀφοῦ διεψεύσθησαν ὅλα τὰ ὄνειρά τής δὲν ἤξευρε δικτὶ ἔζη· ἐν τούλαχιστον εἶχε καταστήσει ἐν μόνον εὐτυχέστερον ἢ καλλίτερον. «Ποτὲ δὲν λέγει ὅτι ἐπειδὴ νομίζει τὴν ζωὴν τής χαμένην διότι δὲν ἔκαμε καλὸν εἰς καμμίαν ἀνθρωπίνην ὑπαρξίν, ἔσω-

σεν ἴσως τὴν ψυχὴν τῆς ἐκ ταύτης τῆς ταπεινῆς σκέψεως.

Εἰς τὸ Παλαιὸν οἰκημα ἔργον ἀλλόκοτον ὅπου παραπορεύονται ἡ ἀγάπη καὶ ἡ παραφροσύνη εἶναι καὶ πάλιν ἡ ἀγάπη ἡ ὁποία θριαμβεύει καὶ σώζει, Τέλος τὸ 1702 ἀνεφάνη ἡ Ἱερουσαλήμ ἔργον δυνατὸν καὶ ἀνδρικὸν τὸ ὁποῖον θεωρεῖται ὡς τὸ ἀριστοῦργημα τῆς συγγραφῆς. Ἡ Ἱερουσαλήμ παραμυτεύεται μᾶλλον περὶ τῆς θρησκευτικῆς Σουηδίας, περὶ τῆς ἰσχύος τῶν νέων αἰρέσεων ὧν οἱ φανατικοὶ ὄπαδοὶ ἐγκαταλείπουν τὰς οἰκογενεῖς των, τὴν οἰκίαν των τὴν πατρίδα των διὰ νὰ ἰδρῦσουν μακρὰν τὴν νέαν Ἱερουσαλήμ ὅπου θὰ ἴδωσι τὸν Θεόν. Ἐνοοῦμεν καλλιτερον τὰς θρησκευτικὰς κρίσεις τὸ Σκανδιναυικὸν πνεῦμα μετὰ τὴν ἀνάγκωσιν τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἄλλ' ἀπὸ τὸ βιβλίον αὐτὸ μιᾶς ἀποθαρρυνούσης τραχύτητος πόσον προτιμῶμεν τὴν ὑπερβαλλούσης φαντασίας Saga de qaita Berling, καὶ τὰς τὸσον ὑψηλῆς ἀντιλήψεως καὶ θείας κλωσύνης διηγήσεις τῶν Ἀοράτων δεσμῶν. Αἱ μεταφράσεις τοῦ ἔργου τῆς Selma Γαλλιστί εἶναι καλαί.

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ

Θ. ΦΛΩΡΑ ΚΑΡΑΒΙΑ

Τὸ πρῶτον γεγονός τὸ ὁποῖον ἐχαιρέτησε τὸ πέρασ τοῦ αἱματηροῦ πολέμου καὶ ἀπετύπωσεν ὄραϊαν καὶ θριαμβευτικὴν ἐντύπωσιν ἀπ' αὐτοῦ ἦτο τὸ ἔργον μιᾶς κυρίας ἡ ὁποία συνώψισε τὴν γιγαντώδη κίνησιν εἰς μίαν ἐκθεσιν ζωγραφικῆς. Τριακόσια εἰκόνες, σχέδια καὶ ζωγραφικαὶ σημειώσεις διηγοῦνται ὅλην τὴν προσπάθειαν τῆς φυλῆς ὑπὲρ ἐνὸς ἰδανικοῦ εἰς τὰς διαφόρους του ἐκδηλώσεις. Ἀγῶνες ἀνδρῶν, τοῦ πολέμου βουλευφόρων, προσπαθείας ἡγετῶν καὶ θυσίας ταπεινῶν ὁπλιτῶν, ἀφοσιώσεις γυναικῶν, πανστρατιὰν τῆς θελήσεως τοῦ ἔθνους εἰς μίαν ρυθμικὴν ὁργάνωσιν, πρὸς μίαν κατεύθυνσιν, τῆς ὁποίας τὸ ὄραϊον τέμα ἦτο ἡ νίκη. Καὶ μὰζὺν μὲ τὴν εὐγενῆ ὁρμὴν τῆς νικητράς φυλῆς, ἡ ἐξουθένωσις μιᾶς ἄλλης, ἡ ταπεινώσις ἐνὸς ἐποδεδειγμένου πολιτισμοῦ, ὑποχωροῦντος εἰς τὴν ὄραϊαν καὶ ἀκράτητον κίνησιν ἡ ὁποία παρέσχε διδάγματα καὶ ἀνεπέτρωσε φρονήματα. Ἡ συνολικὴ αὐτῆ τοῦ πολέμου ἐξέλιξις εἰς τὰς χιλίας τῆς ἐκφάνσεως, μὲ ποικιλίαν ἐμπνεύσεως, μὲ ἀριστοτεχνικὴν ἐκλογὴν, ἀπετυπώθη εἰς τοὺς πίνακας, τοὺς ὁποίους ἐν

μέσῳ τῆς ἐκστρατείας κατώρθωσε νὰ καταρτίσῃ ἡ κυρία Φλωρὰ Καραβία.

Διὰ τὴν ἐκθεσιν, ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως, θ' ἀσχοληθῶμεν εἰς τὸ ἐπόμενο φυλλάδιον προσφθάνουσαι νὰ σημειώσωμεν μόνον τώρα τὸ καλλιτεχνικὸν τοῦτο γεγονός εἰς τὸ ὁποῖον ὁ πόλεμος προσέδωκε τόσην ἐπικαιρότητα καὶ τὸ ὁποῖον, χάρις εἰς μίαν κυρίαν, εἶναι ἡ μόνη συνολικὴ δημοσία ἐντύπωσις τῆς συγχρόνου περιόδου τῆς ἱστορίας τοῦ ἔθνους.

Ἡ Κυρία Φλωρὰ Καραβία, ἀκολουθήσασα τὸν πόλεμον, ὡς πολεμικὸς ἀνταποκριτὴς τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐφημερίδος, ἔγραψεν ἀπὸ τῆς Μακεδονίας καὶ Ἡλείρου ἐντυπώσεις τὰς ὁποίας ἡ Ἐφημερίς τῶν Κυριῶν ἀναδημοσίευσεν. Καὶ ταυτοχρόνως, χρησιμοποιοῦσα τὸ κύριον αὐτῆς τάλαντον, ἐργάσθη ἀδιακόπως ἀποκομίσασα, μετὰ τετραμήνην ἐργασίαν ὅσα τὸ Δύκειον τῶν Ἑλληνίδων, εἰς τὴν Πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος, ἐφιλοξένησεν εἰς τὰς αἰθούσας του, ἐγκαταίξον μὲ τόσην ἐπικαιρότητα, διὰ τοῦ καλλιτεχνικοῦ τοῦτου γεγονότος, τὸν εἰδικὸν σκοπὸν τοῦ Καλλιτεχνικοῦ του Τμήματος.

Διότι πράγματι, ὡς γεγονός σηματικὸν ἐχαιρέτισθη ὑπὸ τοῦ ἡμερησίου τύπου ἡ ἐκθεσις τῆς Κυρίας Καραβία. Ὁ δαφνηφόρος στρατηλάτης τοῦ ὁποίου τὴν ὁρμητικὴν προσέλασιν παρακολούθησεν ἡ ζωγράφος, ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, πρῶτος ἐτίμησε τὴν ἐκθεσιν, πρὶν ἢ ἀνοίξῃ, μετὰ τοῦ Διαδόχου καὶ ἄλλων μελῶν τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας, μετὰ στοργῆς ἐπαίδων προσφιλῆ σημεῖα καὶ μορφὰς συμπολεμιστῶν. Καὶ μετὰ τὸν Βασιλέα δλόκληρος ὁ δημοσιογραφικὸς καὶ καλλιτεχνικὸς κόσμος τῶν Ἀθηναίων τὴν ἡμέραν τῶν ἐγκαταίξων προσῆλθε. Καὶ ἡ ἐντύπωσις του ἀπετυπώθη εἰς σειράς ἀρθρῶν σύμπαντος τοῦ Ἀθηναϊκοῦ τύπου, ὅστις ἐχαρακτήρησε τὸ ἔργον τῆς Κυρίας Φλωρὰ Καραβία διὰ τὸ ἐπικαιρον, καὶ μνημειώδες, ἐξ ἀλόφρεως ποσοῦ καὶ ποιοῦ, ὡς ἐνέχον σημασίαν γεγονότος, ἐκ τῶν σημειούτων ἐποχῆν εἰς τὴν σταδιοδρομίαν τοῦ νεωτέρου ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ ἀνοίγματος, γενομένου τὴν 26 Ἀπριλίου, αἱ αἰθούσαι τοῦ Δυκείου τῶν Ἑλληνίδων ὅπου ἐκτίθενται τὰ ἔργα τῆς Κυρίας Καραβία, εἶνε γεμάται ἀπὸ κόσμον παντὸς φύλου.

Μὲ τὴν πρόχειρον αὐτὴν σημείωσιν, τὴν ἀναγγέλλουσαν τὸ ἀνοιγμα τῆς ἐκθέσεως τῶν πολεμικῶν εἰκόνων τῆς Κυρίας Φλωρὰ Καραβία κάμνουεν ἀπλὴν χρονογραφικὴν εἰσαγωγὴν, μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν γ' ἀσχοληθῶμεν περισσότερον ἐπ' αὐτῆς εἰς τὸ ἐπόμενο φύλλον.